№ 31. Treschdeen, 2. Augustâ. 1900.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makſâ, Jelgawâ ſanemot: ar gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makſâ, pahr paſtu peeſuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekſpedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihſeru eelâ № 22.

Redakzijas adreſe: Jelgawâ, Salajâ eelâ № 19.

Latweeſchu Awiſes.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantori, Kangihſeru eelâ № 22; Rigâ: Hoerſchelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilſchu eelâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eekſch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Makſa par ſludinajumeem: 8 kap. par ſihku raksta rindinu, preekſchpuſê 20 kap.; pahrtulkoſchana ij ſweſchâm walodâm par brihwu.

„Latw. Aw." war apſtellet:

Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihſeru eelâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platſcha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuſcha eelâ № 36 un pee M. Peterſona. — **Bauſkâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birſgala kga grahm. pahrd. — **Talſôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Beſthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

79. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apſtellet:

Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjſch. — **Schagarê:** Moſes Itzigſohna k. leelnogulditawâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerſchelmana k. gr. bodê, Leelâ Smilſchu eelâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eekſch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — **Eekſch-un ahrſemê:** Rudolfa Moſſes kga wiſâs ekſpedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfak grahm. bodê. — **Beſ tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widſemê,** kâ ari **Kurſemê.**

Leel-Cezawas Dſeedaſch. Beedriba

iſees **ſwehtdeen, 13. Augustâ 1900. g.** Leel-Cezawas jaukajâ pils parkâ

ſalumôs.

Sahkums pulkſten 3 pehz puſdeenas.

No Pariſes.

V.

Kas tagad nebuhs ko dſirdejis no Buhreem? Kas negribehs ari iſſtahdê no ſchihs tautinas ko dſirdet un redſet? Maſakais man bij leela wehleſchanahs eeſkatitees Buhru dſihwê, kahda ta buhtu tehlojama pehz Buhru paſchu domahm.

Kâ pateeſibâ Buhru ſemei bij radees warens kaiminſch, Anglija, tâ ari te iſſtahdê it kâ lihdſibâ Buhru nodaka eeſlehgta no leelajahm paſaules walſtim, proti, Buhru pawiljoni atrodahs ſtarp Kreewiju weenâ puſê un Frantſchu un Angku koloniſahm otrâ puſê. No treſchahs un zeturtahs puſes wini peeſleenahs pee Holandes un Portugales nodakahm. Portugalei, tâ ſinams, ari paſchâ Afrikâ ſaeet robeſchas ar Buhru ſemi un Holande ir Buhreem wiſtuwakâ radu ſeme, jo Buhri ir pa dakai no Holandeeſcheem zehluſchees un ſawâ walſts dſihwê un ſkolâ leeto Holandeeſchu walodu. Tâ waram teikt, ka Buhreem iſſtahdê eerahdita it ſihmiga weeta.

Bet ja uſ tureeni eedams, neſkatees planâ, tad lehti Buhrus wis neatradiſi, jo Trokadero laukums, kur iſſtahditas daſchadahs koloniſas, naw apbuhwets ar leelahm weengabala ehkahm kâ ziti lauki, bet ir apſtahdits ar weſelu meſchu daſchadu pawiljonu, beſ pahrſkatamahm eelahm, beſ taiſnahm frontehm, bet lihtſchu lotſchu raibôs pudurôs, kâ kurâ weetâ katrureiſ eegadijees. Leelakâ no weengabala buhwehm te peeder Kreewijai. Jau notahlem paſihſtam paſlaikos baltos tornus ar augſtajahm ſeenahm, kas weikli taiſiti pakal Maſkawas kremlim. Bet maſo walſtinu ſihkee pawiljoni ari paſchâ tuwumâ ir ar meſchanu jameklê. Beidſot eſam tur un redſam, ka no 4 Buhru ehkahm apmekletaji ſewiſchki drukſmejahs uſ weenu.

Jaw no ahreenes dſirdam tur dobjus, ſchauſmigus treezeenus un pa durwim eegahjuſchi redſam, ka aiſ leela lauſchu puhla klaudſedami kriht uſ leju milſu ahmuri. Ahmura formas gan wineem naw — drihſak gan winus waretu ſalihdſinat ar milſigahm meeſeru ſtampahm — bet leelâ maſchina, kas ſchos ahmurus kuſtina, leezina, ka wehl neweens kalejs paſaulê ſawu ahmuru naw zilajis ar tahdu milſu ſpehku. Apakſch ſcheem ahmareem nahk maſi ſilgani melni ſemes gabalini un ahmuru ſpehks winus ſaberſch pihſchkôs. Pehz tam ſchee ſaberſtee putekli rit uſ leju, no uhdens ſkaloti, kas iſſkatahs, kâ kad winus pluhdinatu par iſſteeptu audeklu. Pee ſchihs pluhdinaſchanas putekli pehz ſawa ſmaguma ſadalahs un weena daka no wineem ir — ſelta pihſchki. Jo ſchini pawiljonâ mums nerahda neko zitu, kâ ſelta iſmantoſchanu Buhru ſemês Afrikâ. Un ſinkahriba, ar ko publika ſtatahs uſ maſchinas ſtrahdaſchanu, ween jau leezina, zik weegli buhtu ar ſpoſcho metalu ſawaldſinat lauſchu prahtus. Te ari ſaprotam, ka Angku ſpekulanti, ſeltam wehrgodami, wareja Tranſwales weeſmihlibu atmakſat ar melnu nepateizibu, leelo Angliju eewilkdami netaiſnâ karâ pret maſo Buhru tautu. Bet waj Anglijai bij aprehkinums ſcho ſelta ſwirgſdinu dehl, kas nemaſ negul ſemes wirſû, bet wehl ir gruhti jaiſmanto, ſahkt karu, kas walſtij makſâ ſimteem miljonu? Atbildi atrodam, ja paſkatamees uſ kahdu ehrmotu leetu pawiljona ahrpuſê. Tur redſam dſeltenu piramidi, kahdas 44 pehdas augſtu un apakſchâ katrôs ſahnôs wairak kâ 7½ pehdas platu. Tas ir Tranſwales ſelts, kas iſrakts beidſamajôs 15 gadôs. Lihnijas pa ſtaba wirſpuſi rahda, ka ſelta raktuwehm darbs bijis gadu no gada eeneſigaks. Sahkuma gadi ir ſihmeti piramides galotnê un naw ween ſchauri, bet naw ari augſti, bet jo tahlaku gadu pa gadam nahkam uſ apakſchu, jo piramidei paſchai breeſtot, paleek gada ſlahnis ari beeſaks. Ar wiſmilſigako gabalu ir tehlots 1898. g. jo wiſs ſelts, kas tai gadâ Tranſwalâ eemantots, buhtu ſelta pika ar wairak nekâ 410 miljonu franku wehrtibas. Tas buhtu wairak, nekâ kad Nigâ un katrâ Widſemes pilſehtinâ katris eedſihwotajs, leeli un maſi, wihri un ſeewas, buhtu tai gadâ iſrakuſchi pa weſelam tuhkſtoſcham franku, tas ir wairak kâ 375 rubki muhſu naudâ. Un pee tam leetprateji iſſaka domas, ka ſelta bagatiba Tranſwalê neeeſchot maſumâ, bet kahrtigi ſaimneekojot wehl gadu no gada doſchot leelaku raſchu. Pehrnajâ gadâ gan, kâ jau kara laikâ, ſelta raktuwehm eenehmumi bijuſchi maſaki, bet tas preekſch nahkotnes, protams, neko nenoſihmê. Lihdſ Tranſwalâ buhs meers, tuhlit atkal wina raſchos wairak kâ ¼ daku no wiſeem paſaules ſelta eenehmumeem. Sibirijas ſelts ir pret ſcho pulku tikai maſa drumſlina.

No ſelta pawiljona nonahkam Buhru zentralpawiljonâ. Te redſam, ka Buhri beſ ſelta prot eeguht ari zitas mantas, ihpaſchi kas ſihmejahs uſ lautu un lopu kopſchanu. Redſam ari, ka Buhri nebuht naw tahdi puſmeſchoni, par kahdeem tos Angli noſtahdija. Proti ſihmejums rohda, kahdas leelas un dahrgas dſelſzeku lihnijas Buhri ir uſbuhweſuſchi. No zitahm tabelehm atkal eepaſihſtamees ar Buhru ſkolahm. Kas pee tam wiſpirms latweetim patihkami kriht azîs, ir laukſtolu pahrſwars par pilſehtu ſkolahm. War gaiſchi nomanit, ka Buhri ir ihſta lauzeneeku tauta. Peemehra dehl peeſihmeju pahri ſkaitku. Tâ 1898. g. Tranſwalei bij tikai 47 ſkolas pilſehtâs, bet 462 uſ laukeem. Tâ tad pilſehti, kuri pehz eedſihwotaju ſkaita ir neezigi, ari iſglihtibas ſinâ Buhreem wehl naw nekahdi zentri. Bet katra Buhru nometne nef pate eeſch ſewis wajadſigo dſihſchanos pehz mahzibahm. Ka ſchi dſihſchanahs loti ſtipra, to leezina ſkolenu ſkaits. 1882. g. ſchai maſajai tautinai bij tik 900 ſkoleni, bet pa 16 gadeem (lihdſ 1898. g.) ſkolenu ſkaits ir 16 reiſ wairojees; proti tagad Tranſwales ſkolas apmeklê 14700 ſkoleni. Wehl leelakâ mehrâ ir peeauguſe walſts gahdiba par ſkolu buhſchanu: 1882. g. preekſch ſkolahm walſts iſdod tikai ſmeekligi maſu ſummu — 3000 mahrzinu ſterlinu, bet 1898. g. ſkolu budſchets praſa jau 226,000 mahrz. ſterlinu, kas pehz muhſu naudas ſneedſahs miljonôs. Tee ir leeli ſkaitli, ja eewehrojam, ka Buhru ſkaits Tranſwalê ir tikai, tâ ſakot, weena ſaujina lauſchu.

Skolu eetaiſes, zik no iſſtahditeem preekſchmeteem wareja ſpreeſt, Buhreem paſchas jaunakahs; tâ peemehram galdi bij Amerikas konſtrukzijas, kur plati ſehdeki ſkolenam uſzelotees atgreeſchahs uſ augſchu un tâ dod ehrtu telpu ſtahweſchanai, bet ſkolenam noſebſchotees, paeet zeeti apakſch galda un tahdâ ſinâ arī lauj behrnam pareiſi ſehdet. Starp zitahm leetahm, kas wiswairak eeſpeedahs atminâ, jamin Buhru waronu bildes. Te redſam duhſchigo Botu, te neiaſta Schuberu un zitus. Pirmo weetu, ſinams, eenem presidents pats. Krügera tehls ir iſkalts baltâ marmorâ un uſſtahdits ſahles widû. Naw neweena apmekletaja, kas pee ſchi meerigi zeenigâ tehla kahdu brihtinu nepakawetos. Ari ſlaikee Angli ar ſawahm gardibenehm paleek te ſtahwot un ſawalda ſawu ihgnumu, kas te jo weegli waretu iſſchautees leeſmâs, jo Krügera tehls neween atrod kluſus apbrihnotajus, bet ir tihri waj apklahts ar dahrgeem puku wainageem. Weens no zeenitajeem ir beſ tam ſawam wainagam peeſpraudis klaht weſelu adreſi Frantſchu walodâ, kurâ ſlawê Buhru un winu preſidenta ſirdibu un nowehl labus panahkumus winu taiſnajai leetai.

Neluhkojot uſ iſſtahdi, kas nekauj Franzijai kaut kâ ſazeltees pret Angliju, Frantſchu tauta ar ſtrauju kaiſlibu ſtahw Buhru puſê. Tas parahdijahs neſen kahdu beedribu nodibinot, kuras mehrkis ir kaut kahdâ zekâ Buhrus glahbt no Angku waras. Schai beedribai dibinotees bij tuhkſtoſcheem beedru un tai ſtarpâ eewehrojami walſts wihri. Ap 10. Juniju ſchi beedriba iſſaida atklahtu uſaizinajumu dibinat ſaru beedribas un tâ weizinat labo noluhku. Schis uſaizinajums bij parakſtits no daudſ eewehrojameem wahrdeem: bijuſcheem miniſtreem, akademikeem, rakſtneekeem u. t. t.

Wehl eeſkatamees 2 Buhru mahjinâs: weena taiſita wairak pehz muhſu waſarnizahm; tas eſot turiga Buhra dſihwoklis, bet wina naw publikai atwehrta. Otra mahjina, wairak paraſtais Buhru miteklis, ſtipri lih ſinahs ſenahm Kurſemneeku iſtabinahm, peem. tahdai, kahda bij uſzelta etnografiſtajâ iſſtahdê Nigâ. Wiſur leelaka weenkohrſchiba, waretu pat teikt labadſiba un tukſchiba, jo ſaſtaigâ te ir pa kopu, lobſtot pamaſi, greeſtu neniaſ naw un ſeenas gluſchi kailas. Tikai weenâ ruhmê redſam kaut ko ſpilgtj ſarkanai bildei lihdſigu, bet labi eeſkatotees atrodam, ka ſcho ſawado bildi ir ſaſtahdijuſchas Buhru ſeewas no daſchadu Afrikas putnu ſpalwahm. Tas ari ir wiſs iſgreſnojums. Bet ſchai leelajâ tukſchibâ pamanam ari leetas, kas pee mums daſchreiſ truhkſt bagatôs namôs, bet beſ kuxahm Buhri neiſteek ari nabadſibâ. Tâ gukamâ iſtabâ karajahs ſlinte, kas Buhrim wajadſiga gan zihnâ pret ſwehreem, gan ari pret diwkahjaineem uſbruzejeem. Zik weikli ſcho eerozi Buhri prot leetot, to laſitaji jaw buhs dſirdejuſchi no neſkaitameem waronu darbeem kara laukâ.

Bet wehl augſtaku nekâ waroniba karâ Buhrus noſtahda winu dſiki eekoptais tikumibas un deewbijibas gars. Ari to mums atgahdina kahdi preekſchmeti kailajâ Buhru naminâ. Proti beſ nepeezeeſchamahs bihbeles, beeſôs wahkôs, te noſtahdits ari harmoniums. Winſch protams der dſeedaſchanai mahjâs, ſewiſchki mahju pahtarôs.

Tâ Buhru iſſtahdê ſtaigajot, mums apſtiprinahs uſſkati, ka ſchi ganu tauta nemeklê dſihwes ehrtibu, bet dſihwes kreetnibu. Ja ari pahrſpehks winus galu galâ nokauſetu un pahrweiktu, wini paſaulê buhs tomehr augſtus neſuſchi; ari uſwahreti wini paliks uſwahretaji, jo winu kreetnas ihpaſchibas, ſewiſchki nelaimê ſpihdedamas, ir ſpehzigaki kâ jebkahdi wahrdi greeſuſchi tautu ſirdis uſ dſihwes idealajahm mantahm. „Taiſniba tautu paaugſtina."

VI.

Buhru nodakai Pariſê daudſ ſpehzigu kaiminu un ſpehzigakais no teem gan buhs muhſu Kreewija, kas te eeweetojuſe ſawas mantas wiſzeetakâ tuwumâ ar Kihnu. No ſahkuma waretu brihnetees, ka Franzija ar wiſu ſawu draudſibu naw Kreewijai eerahdijuſe weetu „tautu eelâ" lepno palaſtu rindâ. Bet leeta iſſkaidrojahs pate par ſewi, ja leekam wehrâ, ka Kreewijas repreſentazijai wajadſeja wairak telpu, nekâ ſchaurâ eelina Senas kraſtâ war dot. Kreewijai wajadſeja ehrta laukuma, jo wina naw zehluſe weenu pili ween, bet taiſni maſaku pilſehtinu, kas pehz iſſkata taiſits pakal Maſkawas kremlim: tee paſchi baltee muhri ar platajahm wahrtu welwehm, tee paſchi paſlaikee torni Maſkawas ſtilâ un beidſot ari ta pate tautu daſchadiba eeſchpuſê, kahda no malu malahm ſapluhſt uſ Kreewijas widuzi Maſkawu.

Frantſchu katalogi un laikrakſtu aprakſti ſcho nodaku dehwê par „lepnu", par „apbrihnojamu", waj apbalwo winu ar ziteem uſſlawas wahrdeem, pee tam ſewiſchki aiſrahdidami, ka Frantſchu waldiba, no ſawas draudſibas ſkubinata, atdewuſe Kreewijai tik leelu un ſkaiſtu weetu „beſ kauleſchanahs". Wiswairak pee tam tiklab Frantſchu, kâ Wahzu ſchurnaliſti greeſch wehribu uſ jauno Sibirijas zeku, ar kura buhwi un wagoneem war iſſtahdê eepaſihtees. Laikrakſti uſſtahda wiſuwiſadus aprehkinumus, kas peerahda, ka perſonu kuſtibai no Londonas uſ Aſijas rihtapuſi turpmak buhs jaeet zaur Sibiriju, jo ſchis zekſch buhs ahtraks, droſchaks un lehtaks, nekâ jebkurſch zits brauzeens no Eiropas uſ tureeni. Tâ tad ſchis milſu darbs, watrodams Kreewijas ſlawu meera zekâ, noderehs ari zitahm tautahm, par Angku ſlegoſchanu, bet itin ſewiſchki muhſu paſchu tehwijai un wehl ſchauraki nemot muhſu Baltijas juhras peekraſtei; jo lai nu par Sibirijas zeka galu eeſkata Peterburgu ar ſeemas oſtu Newelê waj Nigu, waj Wentspili, katrâ ſinâ prezes zauri eedamas wairos ari Baltijas turibu.

Schis dſelſzekſch eewehrojams ari tahdâ ſinâ, ka winſch atſlehgs Sibirijas bagatibas paſaules tirgum. Ja ari labibu Sibirijâ neweiktos audſinat, no uhdeneem un meſcheem ween tur ir ſmekamas tahdas bagatibas, ka dſelſzekam buhs papilnam darba un weikalneekeem papilnam pelnas. Tâ peem. zekeneeku ſtahſti par ſwehru un putnu lehtibu Sibirijâ iſklauſahs pehz paſakahm. Kahds Dr. Schwarzs ſtahſta, ka Sibirijâ ſakis beſ ahdas makſajot kapeiku, ar ahdu 3 kapeiki un ka ſaka dehl neweens neeeſchot pulweri tehret, bet kexot Anſinu-garauſiti weenkahrſchi zilpâs. Tapat meſcha pihles, irbes un ſlokas eſot perkamas pa kapeiku gabalâ. Tamlihdſ lehta ari mahjas kuſtonu gaka. Schis pats zekeneeks no-

Paſpahrnê.

Kihna.

II.

Ar ſaweem tikumeem, paraſchahm un daſchadeem mahneem Kihneeſchi loti atſchkirahs no mums, Eiropeeſcheem. Pirmkahrt, Kihneeſchi ir loti leeli melu zeenitaji un gruhti atraſt zitu kahdu tautu, kas ar wahrdeem tâ leekuletu, bet ar darbeem rahditu pawiſam zitu ko. Miſionars Smits, kas 22 gadi nodſihwojis pee Amerikanu ſuhtneezibas Kihnâ, loti dſihwi tehlo ſcho Kihneeſchu rakſtura ſawadibu.

Kihneeſchu walſirdiba loti atſchkirahs no muhſejahs. Kas paſihſt Kihneeſchu eewehrojamako rakſtneeku grahmatas, tas tajâs atradihs daudſ weegli apflehptas negodigas domas un apflehptus melus. Eiropeeſchu taiſnibu un walſirdibu, ja ta naw eetehrpta peeklahjibas apſegâ, wini ſaprot — par rupjibu. Kihneetis loti labi ſaprot ſew iſſkaidrot Konfuzija iſtureſchanos. Kad pee Konfuzija atnahzis kahds ne labpraht eeredſets zeeminſch, winſch pawehlejis fulainim, lai nepeenem zeeminu un paſaka tam, ka namatehws flims. Bet kamehr fulainis iſdarijis pawehli, Konfuzijs ſahzis ſkali dſeedat, gribedams, lai zeeminſch winu dſird. Leelais prahtneeks, kas wareja weenkahrſchi paſazit, ka winſch negrib ar zeeminu ſatiktees, to tomehr nedarija, bet iſleetoja labak — puku walodu.

Protams, newar jau to ſazit, ka katrs Kihneetis melotu. Bet paſchi Kihneeſchi, kad tos moza apſina, nereti atſihſtahs: „Katrureiſ, tiklihdſ taiſam muti wakâ, no tahs nahk meli laukâ." Melo wini ne tikdaudſ paraduma, bet wairak aiſguhtnes dehl. Neſpehdami paſchi runat pateeſibu, Kihneeſchi paſchi loti maſ tiz pateeſibai. Kihneeſchu ikdeenas walodâ loti daudſ eetehrptu ſihku nepareiſibu, kuras tatſchu gruhti nahkahs taiſni noſaukt par meleem; tapehz Eiropeetim Kihnâ daudſâs leetâs naw weegli tikt pee ihſtenibas. Pat tanis leetâs, kur Kihneeſchi kahdam uſtizahs, peem. prahwas gadijumâ atkaudami aiſſtahwet winu paſchu teeſibas, war droſchi buht pahrleezinats, ka taiſniba tik wehlak nahks gaiſmâ. Kihneetis aiſ paraduma apflehpj pat tahdus apſtahklus, kas winam nahktu par labu. Tapehz Kihneeſchu paſineja lauj wineem iſrunatees zik tik patihk un tad greeſchahs pee zitas perſonas pehz padoma. Kad Eiropeetis runâ ar Kihneeti, pirmais arweenu juht, ka aiſ iſſazitâ wehl kas flehpjahs. Kihneetis atgahdina kahdu uhdens dſihwneeku, kas behgdams arweenu iſlaiſch dulkainu ſchkidrumu, kurâ war paſlehptees no ſawa waijataja. Kihneeſchi pawiſam nepaſihſt tahdu parunu: „wihrs un wahrds." Kihneetis atſihſt ſawas kluhdas, bet atſihdamees winſch melo no jauna.

Kahds Kihneeſchu gudreneeks pamahza, ka nekad newajagot taiſni atſazit luhdſejam. Bet, turpretim, leezees, ka tu iſpildi luhgumu, kaut ari tas nemaſ neſaſkaneetu ar taweem nodomeem. „Soli luhdſejam no ſchodeen uſ rihtu, no rihta uſ aiſparihtu — ar to tu luhdſeja prahtu remdeſi." Tapat eet ar parahdu peeſihſchanu Kihnâ. Kihneetis jau eepreekſch ſin, ka terminâ winſch naudu nedabuhs, bet gan kahdâ zitâ reiſê. Ar to winſch ſewi apmeerina. Behrni, tikko ſahk runat, jau wingrinahs meloſchanâ. Winus baidê ar bubuli „balto wellu", kas tos aiſneſiſchot peedurknê, ja wini taiſni iſpilda to, ko runajuſchi.

Kihneeſchu walodâ ir loti daudſ tahdu iſteizeenu, kas jaſin katram peeklahjigam Kihneetim, bet kurôs runatajs pats ſewi paſemina un paaugſtina ſawu pretineeku. Peeklahjigs Kihneetis, runadams par ſawu ſeewu, noſauz to par „mulka ſoſi". Scho Kihneeſchu paraſchu loti labi attehlo ſekoſchs noſtahſts.

Kihneeſcha uſgaidamâ iſtabâ ſehſch kahds dahrgâs, krahſchnâs drehbês gehrbees Kihneetis. Winſch grib runat ar namatehwu, ſawu draugu. Zeemiņa peepeſchâ eenahkſchana iſbaidija ſchurku, kas dſehra no kahda ekkas kaufa. Ahtri behgdama, ſchurka apgahſa kaufu un aplehja ar ellu Kihneeſcha dahrgahs drehbes. Kad nu namatehws eenahza pee zeemiņa, pehdejais greeſahs pee wina ar ſekoſcho apſweizinajumu: „Kad es eegahju juhſu zeenijamâ namâ un noſehdos uſ juhſu zeenijamâ benka, es iſbeedeju juhſu zeenijamo ſchurku, kura, behgdama, iſgahſa juhſu zeenijamâ kaufa faturu uſ manahm neezigajahm, newehrtigajahm drehbehm; juhs tadehl atwainoſeet, ka es tahdâ behdigâ ſtahwoklî atrodos juhſu zeenijamâ klahtbuhtnê."

Tahdi paraduma meli faſtopami loti beeſchi Kihneeſchu dſihwê. Kihneeſchu gahjeji, kas kalpo Eiropeeſcheem, ir tahdi pat breeſmigi meli. Wajaga redſet tikai winu iſtureſchanos kungam preekſchâ un aiſ muguras. Skolotajs Kihneetis ſawa ſkolneeka, Eiropeeſcha, namâ ir par daudſ peeklahjigs, bet kad winſch eerauga uſ eelas ſawu ſkolneeku, tad jau behg pa leelu gabalu uſ otru puſi pahri, lai tikai ar ſkolneeku nebuhtu jaſateekahs un ziti tauteeſchi neredſetu, ka winſch pahrteek no Eiropeeſcha labuma. Allaſch atgadahs, kad ſkolotajs Kihneetis flamê ſawu ſkolneeku, ka tas loti teizami protot iſrunat Kihneeſchu wahrdus, bet eeſchkigi winſch paſmejahs par ſawu balto ſkolneeku un ar nodomu nepahrlabo wina kluhdas. Tadehl Kihneeſchu walodu wahzotees wiſmaſak war pakautees uſ ſawu ſkolotaju, ja tas ir Kihneetis. Behdâs un zeeſchanâs Kihneeſchi ari nekawejahs iſrahdit ſawu meligo lihdſjuhtibu, tomehr par ſcho leekulibu daudſ winus newar apwainot, jo tur „peeklahjibas un ſmalkas uſweſchanahs" praſijumi eet pat tiktahl, ka ſawejeem nomirſtot Kihneeſcheem jaiſrahda ſewiſchkâ preeks. Dabujis ſinat peem. par mahtes nahwi, Kihneetis ſmejahs, kamehr gandrihſ no kahjahm nokriht.

Kihneeſchu meligums eepotets ari Kihneeſchu waldibai. Satikſme ar ahrſemneekeem to wiſlabaki leezina. Kihnas eerehdnis plahtahs ar wiſſkaiſtakeem wahrdeem, bet ſtrahdâ tos wiſreebigakos darbus. Pahr wina luhpahm pluhſt tikdaudſ koſchu wahrdu, kamehr pateeſibâ tas iſdod pawehli ſimteem zilwekeem nozirſt galwas. Winſch meerigi eebahſch ſawâ kulê naudu, kas nolemta preekſch upju un kanaku rakſchanas un fluhſchu eetaiſiſchanas, un ja uhdens pluhdi wehlaku padara breeſmigu poſtu, tad par to ſuni „launo uhdeni". Protams, ka ir ari kreetni un godigi eerehdni, bet wini paſuhd leelajâ ſaglu un kukuku nehmeju barâ. Kihneeſchi paſchi tâ ſaka: „wiſi eerehdni — kauni zilweki; pateeſibâ winus wajadſetu ſodit, bet tomehr tur nekahda labuma nebuhs: nahks ziti, kas nemaſ nebuhs labaki par pirmajeem."

Pret tizibu tagadejee Kihneeſchi iſturahs loti weenaldſigi. Wini ir tanis domâs, ka Deews waj deewi ir loti labi, un zenſchahs daſchdaſchadâ zekâ iſſargatees no tahm nepatikſchanahm, ko winam deewi waretu darit tagadejâ waj nahkoſchâ dſihwê. No ta naida, kas tur bij agrak ſtarp Konfuzija, Buda un Dahao peekritejeem, maſ kas palizis. Gan ari tagad atrodahs tahdi, kas turahs pee mahzibas: „karo pret melu mahzibu, lai pateeſâ tiziba augſtaku pazeltos," bet praktiſkâ dſihwê ſcheem wihreem naw nekahdas noſihmes. Pee kahdas tizibas peeder iſglihtots Kihneetis, tas gruhti noteikt. Kahds Japaneetis uſ jautajumu, pee kahdas tizibas wini peeder, tâ atbildejis: „mehs peedſimſtam ſchintoiſta tizibâ, dſihwojot turamees pee Konfuzija, bet nomirſtam par budiſteem." To paſchu, ar maſeem pahrgroſijumeem, waretu ſazit ari par Kihneeſcheem. Dſihwê wiſpahrigi Kihneeſchi mihl turetees pee daſchdaſchadahm mahntizibahm un peſteleem, kas wineem apſola ſchini un winâ dſihwê labklahſchanos. Par augſtako buhtibu wina atſihſt Schandi, bet beſ tam zeeni daudſ garu, waromu, nomireju u. t. t. Schamantiſti peeluhdſ daſchadus dabas ſpehkus, weſelu gufmu labu un launu garu un ko tik ween zilweks ſpehj iſdomat. Augſtakâ duhtiba ir debeſis — Schandi. Winſch noſchkir gada-laikus, gahdâ par deenas un nakts mainu, wada ſpihdekkus, audſina ſtahdus un ruhpejahs par zilwekeem. Pehz Kihneeſchu mahzitu wihru iſſkaidrojuma Schandi ir pirmais waldeneeks, preekſch wina nekahdi waldeneeki naw bijuſchi. Wiſpirmais atbildetajs debeſim par wiſeem darbeem ir — keiſars, debeſs dehls. Deeſgan ſawadi, ka walſts tizibai naw nekahdas garidſneezibas — pirmâ mahzitaja un augſtakâ preeſtera uſdewumus iſpilda pats keiſars. Debeſis walſtstizibâ eenem pirmo weetu un winahm ſeedo daudſ upuru. Tahdus pat upurus ſeedo Di (ſemei), debeſs laulatai draudſenei. Upureſchana debeſim ir tikai keiſara darbs, tadehl upura altari eerihkoti tikai Pekingâ un Mukdenâ, waldoſchâ keiſara dſimuma dſimtenê. Upureſchana debeſim par godu noteek trihs reiſ gadâ — pawaſara un ſeemas ſahkumâ un waſaras widû. Pate upureſchana noteek nakti. Uſ upuru altara teek uſliktas bkodas ar daſchdaſchadahm ehdamahm leetahm, peem. ar rihſeem, galu, ſiwim un t. t., trihs milſigi kauſi ar brandwihnu, pawiſam 28 trauki. Aiſ ehdamahm leetahm teek ſakrauti ſila un balta ſihda tihſtoli. Debeſim upurê goteni, faulei, mehneſim, leetum, pehrkonam, ſwaigſnehm — wehrſenu. Cetehrpees ſilâ uſwalkâ un nomaſgajis rokas, keiſars uſkahpj uſ pirmâ paaugſtinajuma pee upuru altara, winam apkahrt noſtahjahs augſtmani. Aiſdedſinajis kwehpekkus, keiſars loka zeļus un nokriht uſ ſawa waiga preekſch Schandi tahſelehm. To paſchu dara ari ziti zeremonijas dalibneeki. Kamehr ſpehlê muſikas koris ar 234 muſikanteem, keiſars ſwaida upura lopus un zitus ſeedojamos preekſchmetus. Pehz

wehrofis, ka treschahs klases bufetê wesels zepts siwens bijis perkams pa 15 kapeiku. Ja nu eewehro, ka toteesu jo dahrgaki Sibirijâ ir fabriku isstrahdajumi un siltaku semju raschojumi, tad naw ko schaubitees, ka pretschu maina buhs loti dsihwa. Ari tagad wina jaw pahrspehj kuplakahs zeribas.

Bet bes tirdsneezibas labumeem schim zelam wajaga walstij nest labumus ari kara atgadijumâ un tai sinâ war teikt, ka winsch loti wairo Kreewijas spehku. Tagad peemehram Kihnas jukâs, gandrihs katris politisks pahrskats ahrsemju laikrakstôs nem saweem aprehkinumeem par pamatu Sibirijas zeku, jo bes Kreewijas palihdsibas Kihna nebuhs weegli apspeeschama un Kreewijas spehks austrumôs sawukahrt ir atkarigs no jaunahs dselszeka lihnijas.

Tapehz war eedomatees, ka jaunais zelsch ir weena no interesantakajahm leetahm Kreewijas nodalâ un wisâ isstahdê, jo nekur pasaulê wehl naw wilkta tik leela dselszeka lihnija, nekur ari neesot nahzees pahrspeht tikdaudz techniska grunhtibu, kâ schinî mas iskoptajâ semê, kur aukstums ar karstumu peepeschi un strauji mainahs, kur milsu upes prasa milsu tiltus, dsilahs lejas stiprus dambjus, augstee kalni tunelus un eseri plostus. Tâ peem. Baikala esers gul eekrusteem par jauno lihniju. Tam par deenwidus galu apkahrt branzot ir neween lihkums, bet zelu kawê ari milsigi kalni; ja nu wilzeenu grib taisnâ zelâ tahlak suhtit, tad zits nekas neatleekahs, ko darit, kâ wagonus uswilkt us plosta un scho plostu pahrzelt esera rihta krastâ. Protams, ka no Leelupes plosta pee Kalnzeema waj Gaujas plosta pee Krimuldas newaram eedomatees schi plosta dischenumu waj esera platumu; jo Baikala esers naw ween milsigi dsilsch, winsch ir ari milsigi leels un waretu trihskahrt apklaht Sakschu kehnina walsti. Luhk tahdas grunhtibas daba ir sagahdajuse jaunajai lihnijai. Ja nu darbs tomehr isdodahs, tad tas leezina, ka Kreewijai ir jaw daudz apdahwinatu un kreetnu spehku un ka ari walsts finanzes spehj usnemtees milsu usdewumus un tos godam pabeigt.

Kreewijas isstahdê ir ihpascha nodala, kur redsam modelus no schi zeka milsu tilteem, sihmejumus no zeka apkahrtnes, materialus, kas buhs pa scho lihniju wedami un tam lihdsigas leetas milsigâ daudzumâ. Bet publikai naw pazeetibas eedsiltinatees tahdôs datôs; tee ir wairak tik preeksch ihpascheem pratejeem. Leelako publiku turpretim wairak peewelk zita nodala, kur tâ sakot azim redsi pilnu Sibirijas brauzeenu. Proti starptautiskâ beedriba preeksch gulamo wagonu buhweschanas te isstahdijuse ari kahdus ratus, kas turpmak ees pa Sibirijas zeku. Ir ihsti milseni un waren glihti nostrahdati. No kautkahdas trizinaschanas te newarehs buht ir runa, bet ja ween kahdam labs meegs un laba apsina, tad warehs tamlihdsigôs wagonôs gulet kâ Deewa ausi. Guleschana sinams ir ari schinî zelâ nepeezeeschama, jo paredzamâ nahkotnê Sibirijas brauzeens wehl nebuhs isdarams 10 deenâs, bet prasihs ap 2 nedelahm laika. Bes gulameem wagoneem tad protams wajadzehs ari restorazijas, kur meesu atspirdsinat. Un gahdats ir ari par to: isstahdê redsam glaunako restorazijas wagonu un lai publika sinatu, waj tamlihdsigâ wagonâ ehdeeni ari eet pee sirds, tad manigi Parises spekulanti jums tur pasneedz wisadus gahrdumus gluschi pehz wehleschanahs, sinams tikai pret smagu samaksu.

Publika us scho nodaku taisni druhsmejahs un winai bij cemeslis palikt meerâ ar tik gresnahm un ehrtahm eetaisehm tahlâ Asijâ. Mehs wagonôs nekahpdami, tapat no ahrpuses noluhkojamees, ka garam wagonu rindai skrehja wisadas dekorazijas. Winas glesnotas tâ, ka apluhkotajam wagonâ sehschot, wajaga isliktees, it kâ winsch pa leelo Sibirijas zeku no Maskawas nobrauktu Pekinâ. Leelu leelo laiku skatitajam skreen gar azim pilsehti, kalni, meschi, grawas. Beidzot signals un wilzeens apstahjahs Pekinâ. Schai sinâ eedomibai nahk isstahdes eekahrtojums palihgâ. Jo no Kreewijas wagoneem iseedams, wari tuhlit blakus apmeklet Kihneeschu nodaku un spirdsinatees winu restorazijâ, gluschi kâ kad pa dselszeku buhtu sasneegta bahnuscha restorazija Pekinâ.

Scheem dselszeka skateem tuwumâ atrodahs gara ehku rinda, kas tehlo semneeku dsihwi Kreewijâ. Muhsu lasitajeem schi dsihwe buhs deesgan pasihstama. Te winas weenkahrschiba, protams, kriht wehl wairak azis nekâ pateesibâ, jo wisa isstahde jaw rahda, ko spehj mahksla un attihstiba un ari Sibirijas dselszeksch ir leezineeks, ko zilweku prahts war sasneegt zihninâ ar dabu, ar atstatumu — un te peepeschi neaptehstahs koka buhdas ar tehwu tehwu ezeschahm, ar koka arkleem, ar rateem bes dselsa kalteem riteneem: tas wiss rahda, zik leelas wehl ir nmhsu wajadzibas pehz isglihtibas, pehz turibas, pehz wispahrigas skolu mahzibas.

---

tam, panehmis rokâ wihna kausu, keisars lasa luhgschanu debesim par godu un isluhdzahs bagatu gadu, augligu leetu un faules gaisu un t. t. un bes tam luhdzahs par saweem preekschgahjejeem. Tad nahk atkal musika un dautschi. Pehz dzeesmahm un dantscheem keisars, baudijis no wihna un upureem, nometahs us zeleem un 12 reises semi noleezahs altara preekschâ. Pehz tam no jauna atskan musika, upuri teek nowahkti projam, bet keisars ar wiseem augstmaneem dodahs us mahjahm.

Wehl jamin kahds wahrds par seedoschanu semkopibas un wihnkopibas gareem. Pawasara mehnescha pirmajâ deenâ pats keisars isdara arschanas zeremoniju, bet keisareene — sihdkopibas. Keisars ar deenwidus preekschpilsehtâ, lai eeguhtu upura labibu, kamehr keisareene baro sihda tahrpinus, lai eeguhtu sihdu upura uswalkeem. Pee arschanas zeremonijas peedalahs bes augstmaneem un mahzitajeem 34 goda sirmgalwji, kas teek sewischki ezelti schim noluhkam. Zeremonija sahkahs ar dzeesmahm. Kamehr atskan dzeesmas, augstakais zeremoniju meistars peedzen keisaram dzeltenu arklu, kurâ aizjuhgts palss wehrsis, bet Pekingas pilsehtas augstakais polizijmeistars eedod keisaram pahtagu. Tad keisars ar tschetru goda sirmgalwju palihdzibu isdzen trihs wagas. Aiz arajeem nahk finantschu eerehdnis un kaisa wagâs sehklu. Pehz keisara ar sirsti, leelmani un t. t., kamehr usar wisu lauku. No schi lauka eewahktos augius: rihsus, kweeschus un pupas isleeto upureschanai.

Sihdkopibas deewes godinaschana ir keisareenes darbs. Sihdkopibas upura altars atrodahs Pekingas seemelôs. Ari sche noteek luhgschanas un upuri un pehz tam keisareene baro sihda tahrpinus, tim sihdu un palihdz isgatawot keisaram upureschanas uswalku. L.

Bet nu nebuht naw jadomâ, ka Kreewu semneeks sawâ mahju dsihwê parahdahs kâ gruhti isglihtojams. Taisni otradi. Daschi no isstahditeem preekschmeteem rahda, ka apkehribas winam deesgan, lai tik winam buhtu isdewigs brihdis wairak ko noskatitees un mahzitees. Tâ peemehram daschâs gubernâs stipri sek sihkâ mahjruhpneeziba un ari sche isstahdê redsam daschu daiktu, kas dara sawam isstrahdatajam godu. No tam lihdzigahm leetahm wiswairak jamin dzelzu isstrahdajumi, koka greezumi un audumi. Beidzamee peemehram parahdahs deesgan leelâ pilnibâ, kad apluhkojam, zik gresni uswalki ir pagatawoti semneeku sahdzschâ. Koka greezumeem gan truhkst tahda smalkuma, kahdu atrodam peemehram Schweizeeschu darbôs, bet ari wini leezina, ka Kreewu semneekam ir sawas formas sajuhtas un pee tam deesgan originelas eedomas.

Bez schihm milsu telpahm, ko eenem dzelszelsch un semneeku sahdscha, Kreewu nodaklâ atrodam wehl daudz un daschadas sahles: weena rahda dsihwi Kreewijas seemelôs, otra Kaukasijâ, treschâ Widus-Asijâ un t. i. pr.

Starp zitahm leetahm mums te kriht azis loti bagats krahjums budistu tehlu. Tahs sche isstahdijis knass Uchtomskis, kas sawâ laikâ muhsu Waldeneeku pawadija Asiju apzelojot un wehlak ispildija kahdu ahrkahrtigu walsts usdewumu Kihnâ. No saweem zelojumeem nu knass ir paglabajis daschadas peeminas no Asijas tautu dsihwes. Starp tahdahm peeminahm pirmâ weetâ bes runas peekriht Budas tehleem, jo leelakâ daklâ Asijas eedsihwotaju ir Budas tizigi; tâ Kihneeschi un ari daudz Sibirijas eedsihwotaju. Newar sazit, ka schee tehli modinatu kahdu godbijibu; preeksch tam wini pahrak neglihti nirdz.

Ziti kahdi modeli rahda, kâ Sachalinâ pastu iswadâ. Daschs labs lasitajs buhs kahdreiz noskumis, ka tam pasts pareti peenahk waj nekahrtigâ laikâ; bet ir apgabali leelajâ Kreewijâ, kur muhsu guberna pasta kahrtiba ir wehl nesasneedzams sapnis. Bet ari tahdôs apgabalôs rauga eedsihwotajeem peeschkirt muhsu laiku satiksmes labumus. Tâ Sibirijâ un Sachalinâ pa leelajeem sneega klajumeem, bez grahwja, bez zeka, welk suni pastu us tahlajahm nometnehm.

Weena no wisbagatakahm grupahm ir Kaukasijas nodaka. Tscherkesu apgehrbi ar patronahm pee kruhtim mums jaw labi pasihstami, jo Kreewu pilsehtôs puikahm naw mihlaka uswalka kâ schis Kaukaseeschu apgehrbs. Bet isstahdê bes schi redsam wehl neskaitamus zitus skaistus tautas uswalkus no Kaukasijas kalnu tautahm. Redzam modeli ari paschas Kaukasietes pilnâ rotâ, kas ar sawu stalto parahdischanos wiseem leelajeem Kreewu dzeesminieekem bijuschas apdzeedamas. Pa starpahm atkal bagati krahjumi Kaukasijas metalu un zitu minerału. Kaukasijas sudrabi, peem. seeweeschu rotas un zigaru spizes, ir taisni pasaulê slaweni. Ari zitas dabas bagatibas Kaukasijâ paleek kulturai jo deenas jo wairak peeejamas. Isstahdê redzam gan milsigus Tuku kweeschus, ar wahrpu delnas resnumâ un garumâ, gan wihna kekaras un paschu wihnu, gan sihdu un beidzot ari tehju.

Leela Kaukasijas bagatiba pastahw winas skaistumâ, kas jo deenas peewelk jo wairak zelotaju un wesetotajos, ne un ar mazumu naudas. No skaistajeem kalneem un weselibas awoteem nu isstahdê dabujam bildês un panoramâs it brangus eeskatus un leekahs, ka skaistaka kalnu daba nemaz nebuhtu domajama. Ari slawenee Alpi Widus-Eiropâ neistura salihdzinajumu ar scheem dibwainajeem kalnu milscheem.

Bet pate leelakâ Kaukasijas manta schobrihd gan buhs petroleja. Ari isstahdê wina weenigi eewehrota. Brahli Nobeli ween eerihkojuschi ihpaschu sahli. Te redzam, ka jau no seneem laikeem Kaukaseeschi pasihst petrolejas twaikus. Panoramâ redzam wezu templi ar neizdzeestamu uguni, kur sawas beewkalposchanas notura ugunspeeluhdzeji Parsi. Zitas bildes un modeli rahda petrolejas aku urbschanu, naftas apstrahdaschanu un izsuhtischanu. Preeksch beidzamâ noluhka brahleem Nobeleem ween peeder wesela flote. Ari winu izwedumi ir milsigi. Tâ beidzamais gads ir apsihmets ar 955 miljoneem kilogramu (1 kilograms lihdzinahs 2 mahrzinahm). Preeksch milsu izweduma wajag ari milsu noliktuwes. St. Luï pilsehtâ pee Ronas upes ween Nobeku noliktuwe spehj usnemt kahdu miljonu pudu petrolejas. Mazee muzinu modeli, kas tehlo leelahs petrolejas wahtis, ir isstahdê zakranti zits us zita, kâ ihstais skudru puhsnis.

No Kaukasijas petrolejas tagad pilnigi atkarajahs wisa Wolgas kugneeziba, jo leelee twaikoni ir ar naftu kurinami. No winas pahrteek ari Kaukasijas dzelszeki un leelâ mehrâ ari Melnahs juhras kugi. Naw aprehkinams, zik daudz darbigahm rokahm no Kaukasijas naftas rodahs darbs un maize! Newilus speeschahs wirsû jautajums, kâ buhtu, ja ari pee mums Kursemê sahktu pluhst naftas straumes.

Scho wehstuli beidzot atrodos pee Rigas-Wentspils dzelszeka Smahrdes stazijas tuwumâ. Ari te patlaban nemitigi rok un urbj. Daudz ussahzeju ir zew izgahdajuschi atkanju sche meklet petroleju un daschs no teem ir ceurbis jau wairak tuhkstoschu rubku, rehkinot tikai urbschanas darbus ween. Kâ buhtu, ja ari te kahdâ baltâ deenâ, kâ Kaukasijâ, urbjamais swahrpsts sprahgtu gaisâ un no akas isschautos petrolejas struhkle 100—200 pehdu augsta. Gruhti eedomatees, zik leelisku tahdi panahkumi waretu pahrgrozit dsihwi muhsu dzimtenê. Un brihnumi tee nemaz nebuhtu sauzami, jo urbschana peerahda, ka te noteek nopeetns darbs. —

Tikdaudz par petroleju. Wehl peeminu tikai, ka Kreewijas nodaklâ bes walsts izstahdijumeem, Keisara Majestete ir pawehlejis izstahdit tahs dabas bagatibas, kas peeder Winam pascham personigi. Te redzam, ka Augstâ Waldneeka ruhpes wehrstas uz teem ruhpneezibas waj semkopibas sareem, kam pee mums waretu buht leela nahkotne, bet kas prasa leetpratigu eesahkschanu un daudz kapitala. Tâ peemehram Wina Majestete ir weens no leelakajeem tehjas audzinatajeem Kutais apgabalâ. Naw ko schaubitees, ka walstij war nahkotnê zeltees leels labums, ja izdodahs tehju pee mums eeaudzinat. Angki peemehram tagad isteek gandrihs ar sawu Zeilonas tehju ween un tâ aistaupa daudz miljonu, kas teem buhtu jasamaksâ, lad wini tehretu Kihnas tehju. Warbuht ka nahkotnê ari Kreewija warehs lahdu daku no sawahm tehjas wajadzibahm pildit ar paschu augleem, jo Kreewijai jau netruhkst zemes josta ar wisuwisadeem klimateem.

Ari preeksch wihna kopschanas ir no Keisariskâ galma daudz darits un katram apmeklejajam paliks prahtâ modeli no milsigajeem wihna pagrabeem Krimâ, kâ ari wihna dahrzu bildes un mahksligahs kekaras, kas leezina, kahdâ stahwokli atrodahs schee wihna dahrzi. No Samaras gubernas bes tam redzam ari zukuru, kas izstrahdats Apanaschu ministrijas fabrikâs. Bet no Peterburgas wiswairak kriht azis dahrgakmenu wahses, kas ari leelajâ mantu pulkâ apluhkotaju uz brihdi gribot negribot saista pee sewis.

Ja nu eedomajamees, ka sahles widû pahri par daschadeem mahkslas darbeem stahw Keisara tehls, ka pate staltâ sahle ir puschkota ar lepneem meschu swehreem un putneem, ko Wina Majestete schahwis Kreewijas bagatajôs meschôs, tad warezim saprast, ka schi sahle ir Kreewu nodakas pats widus punkts un ka ari Franzijai ir eemesls lepotees ar tik augstu izstahditaju. L. Behrsinsch.

Jaunais stempelnodokļu likums.

Pehz jaunâ „Wald. Wehstn." izsludinatâ likuma nosazijumeem pastahwoschahs 80 kap. stempelmarkas teek pawisam atzeltas, to weetâ tagad nahk stempelmarkas par weenu rubli un par 60 kapeikahm. Weenkahrschs stempelnodoklis, rublis par lokzni, jamaksâ stempelmarkâs par schahdeem papihreem:

1) par luhgumeem, pasinojumeem un paskaidrojumeem, tapat ari us klahtpeeliktahm kopijahm (noraksteem) kas sihmejahs, starp zitu, us atlauju nodibinat sabeedribas, pahrgrozit statutus, atwehrt jaunas fabrikas, pahrgrozit fabriku eetaises un t. t.;
2) par pasinojumeem, nolehmumeem, apleezibahm un apstiprinajumeem, kurus izsneedz priwatpersonahm waldibas eestahdes, semstu, pilsehtu un kahrtu waldes waj eerehdni kâ atbildi us eesneegteem luhgumeem, tapat ari par noraksteem no scheem dokumenteem;
3) par atlaujas sihmehm preeksch amata ispildischanas;
4) par ispildu raksteem un eeweschanas dokumenteem;
5) par noraksteem no wisu eestahschu nolehmumeem, kas sihmejahs us mantoschanas leetahm un nekustinama ihpaschuma teesibu apstiprinaschanu us noilguma teesibu pamata;
6) par wisadeem apstiprinaschanas raksteem;
7) par testamenteem, wisadeem nolihgumeem, par kureem naw jamaksâ samehrigais stempelnodoklis, waj kuru wehrtibu azumirkli newar nosazit.

Weenkahrschais stempelnodoklis ar deschdesmit kapeiku marku jamaksâ:

1) par waldibas eestahdehm un eerehdneem no priwatpersonahm un priwatdarischanâs eesneedzameem luhguma raksteem, paskaidrojumeem, sudzibahm, eerunahm un atspehkojumeem un par scheem raksteem klahtpeeliktteem noraksteem, ja par teem naw semaks nodoklis maksajams;
2) par wispahrejahm eestahdehm un teesahm no priwatpersonahm eesneedzameem dokumenteem;
3) par kopijahm un spreedumeem un wisadeem ziteem darischanu papihreem, kurus schihs eestahdes izsneedz us priwatpersonu luhguma;
4) par wiseem apstiprinajumeem un leezibahm, kurus semstu, pilsehtu un kahrtu eestahdes izdod priwatpersonahm un par wisahm apleezibahm, kuras izdod priwatpersonas waj priwateestahdes, ja schihs apleezibas jaeesneedz kahdai eestahdei;
5) par wiseem priwatpersonahm izdodameem teesas un polizijas medizinisketm dokumenteem, par wisadeem tirdsneezibas mahkleru un brahleru izgatawoteem raksteem, kuru wehrtiba starp 15 un 30 rubku, par sludinajumeem un pasinojumeem, kurus waldibas eestahdes izgatawo us eerehdnu un priwatpersonu luhgumeem.

Stempelnodokla nosazijumi par 15, 10 un 5 kap. stempelmarku leetoschanu paleek gandrihs tee paschi, kas lihdz schim bijuschi.

No ahrzemehm.

No Kihnas. Par Kreewu kara-pulku darbibu un panahkumeem tahlajôs austrumôs pehz „Kreewu tel. agent." waram pasneegt schahdas sinas: 22. Julijâ eenemta Kihnas pilsehta Aiguna Mandschurijâ. Pilsehta atronahs us Amura upes labâ krasta, kahdas 28 werstes us leju no Blagoweschtschenskas. Pilsehtai ir kahdu 30,000 eedzihwotaju. Par paschu eenemschanu schahdas tuwakas sinas: 21. Julijâ no pulksten 5 rihtâ lihdz pulkst. 3 deenâ Kreewu kara-spehks dewahs tahlak pa Amuras labo krastu. Eenaidneeks, atkahpdamees, turejees pretim jau eepreeksch eerihkotôs stiprôs apzeetinajumôs. Sewischki nikna kauja notikusi pee Koluschanas zeema. Zelâ, zemês un mahjâs atrasti milsigi krahjumi schaujamo eerotschu, no kureem diwi krahjumi ussperti gaisâ. Trihs simti Amuras un simts Nertschinskas pulka kasaki palkawneeka Petschenkina wadibâ izdarijuschi duhsigus usbrukumus, bet tikuschi sagaiditi ar stipru slintschu un leelgabalu uguni. Kasaki eekarojuschi diwus tehrauda leelgabalus un diwi karogus. Us weena raksttits: „leelahs duhres tauta", us otra — „Palihdzam Zi-Nu'am izsuhzinat Eiropeeschus!" Kalnainais apgabals loti noderigs eenaidneekam preeksch pretimtureschanahs. Generalis Gribskis sewischki slawê palkawneeku Petschenkinu, karodzneeku Sitschewu, praporschtschiku Namakowu, kas kaujâ eeguwis leelgabalus, un uradniku Kusnezowu, kas ar sobinu sazirtis seschus Kihneeschu leelgabalneekus. Muhsu zaudejumi: kritis simtneeks Wolkows, tschetri kasaki un weens strehlneeks; eewainoti — wirsofizeers Plotnikows, 10 kasaku un 14 saldati. Krituschu Kihneeschu saskaitits 200. — Par Sachalinas eenemschanu generalleitnants Grodekows 21. Julijâ tâ sino: 20. Julijâ pulksten 3 no rihta muhsu pulki palkawneeku Schwerina un Serwianowa wadibâ pahrgahja us Amuras labâ krasta, aizdzina eenaidneeka kara-spehkus ar leeleem zaudejumeem un eenehma wisu Sachalinu. Eeguhti wairak leelgabalu, mauserstintes, patronas. Twaikonis „Selenga", kas kalpoja pee pahrzelschanahs, daudz zeetis no schahweeneem. Mums krituschi — 1 ofizeeris, 5 saldati; eewainoti — 1 ofizeeris un 15 saldatu. No Tschitas generalis Mazijewskis telegrafê 19. Julijâ. Pulksten 2 deenâ generalis Orlows pawehleja artilerijai uzsahkt uguni un pehz tam izdarit usbrukumu. Kreisajâ spahrnâ gahja Ogloblewa bataljons, widû — Tichonowa bataljons, pehz wineem reserwes un aizsargu pulki. Pauahkuschi eenaidneeku, pulki dzinahs tam pakaļ 18 werstes, bet kasaki — 30 werstes. Tad pulki atgreezahs pee Anguna nometnes, werstes 106 no muhsu robeschas. Schanschewa pulks eeguwis tehrauda leelgabalu, bez tam eekaroti 8 karogi, 7 pahrtikas wezumi, daudz eerotschu un patronu. Sawangoti diwi krituschi Kihneeschu pulka komandants un 200 saldatu. Muhsu zaudejumi: eewainoti — apakschpalkawneeks Raschews, apakschofizeeris Gorochows, 18 saldatu un tulks Maksimows, kas miris no eewainojumeem; krituschi — 7 saldati. — Eiropas walstju sabeedrotam kara-spehkam, 15 lihdz 16,000 wihru, swehtdeen 23. Julijâ bijusi leela kauja pee Peitsangas. Usbrukums sahzees pulksten 3 no rihta. Ar leelgabaleem sahkuschas wispirms schaut tschetras Kreewu, Japaneeschu un Angku baterijas. Kihneeschi turejuschees sawas weetâs weselas septinas stundas un zihnijuschees loti duhschigi. Ap pulksten 10 rihtâ no breesmigahs leelgabalu uguns Kihneeschi sahka drusku atkahptees. Bet tiklihdz sabeedrotee usbruka ar joni, Kihneeschi atkal stahweja kâ dzihws muhris un tik wehl pehz 2 stundu ilgas niknas zihnas teekahrtigi atkahpahs, ussperdami gaisâ tiltu, par kuru bij gahjuschi pahri. Gan Japaneeschi dzinuschees Kihneescheem pakaļ, bet tee izpostijuschi wairak weetâs Peiho upes dambi, tâ ka Japaneeschi bijuschi peespeesti dotees atpakaļ. Sabeedroteem zaudejumi bijuschi lihdz 1000 wihru, wiswairak Japaneescheem, Kreeweem un Angleem, kureem 60 no nahwetu un daudz cewainoti. —

Par suhtnu likteni nu skaidri sinams, ka tee Pekingâ sweiki un weseli, jo „Waldibas Wehstnesis" raksta 29. Julijâ: „27. Julijâ ahrleetu ministrija dabuja no Kreewu suhtna Pekingâ telegramu, kurâ sino, ka aplenkschana turpinotees un aplenktajeem wehl esot daschi pahrtikas krahjumi. Kihneeschu waldiba grib, lai suhtni dotos projam no Pekingas us Tientsinu, bet suhtneem naw nekahdas droschibas, ka Kihnas waldibas solijumi tiks ispildîti. Suhtni tapehz atbildejuschi, ka wineem janogaida atlauja no sawahm waldibahm. Kreewu suhtnim von Gierfam Wisaugstaki atwehlets dotees kopâ ar wisu suhtneezibas personalu us Tientsinu, bet tikai tai gadijumâ, kad Pekingas waldiba un Kihnas keisars dod wisleelako droschibu, ka zelojums notiks bez kahdahm breesmahm. Tahlak fon Gierfam jaaizrahda us smago atbildibu, kas peenahkses dot Kihnai, ja kahdai personai, kas kopâ ar Kreewu suhtni dosees us Tientsinu, usbrukta kahda nelaime." — Par Eiropas walstju sabeedrotâ kara-spehka wirspawehlneeku eezelts Wahzu armijas general-feldmarschals grahfs Waldersee, kursch tikai pehz kahdahm trim nedelahm no Berlines dosees us tahlajeem austrumeem. Grahfs Waldersee tagad kahdu 70 gadu wezs, peedalijees jau karâ pret Austriju un Franziju un eeguwis wisur leelu zeenibu un atsinibu. Awises izsakahs, ka grahfs Waldersee teescham esot tahds preekschneeks, kam bez baidehm warot ustizetees wisi leelwalstju pulki un kuru preekschâ jaapklustot wisahm neweenprahtibahm. —

No Serbijas. Kehnina Aleksandra laulaschana swinigâ kahrtâ izdarita swehtdeen Belgradê. Wisa pilsehta bijusi gresni izpuschkota karogeem un sakumeem un wairak nekâ 35,000 lauzschu saradzuschees Belgradê no Serbijas apgabaleem noskatitees laulaschanu. Pa ceelahm, kur notizis swehtku gahjeens, nostahditi diwas rindas saldati. Par leezineekeem bij Kreewu darischanu wedejs Manzurows, skuptschinas presidents Nesterowitschs, bruhtes pahra radineeki un daudz zitas personas. Kehninam un kehnineenei brauzot wisur atskaneja jaunmigi apsweizinajumi. Pee kahzu meelasta darischanu wedejs Manzurows uzsauzis weselibas jaunajam pahrim, us ko atbildedams kehninsch izsauzis augstas laimes Kreewu Keisaram, tad dzerts us Franzijas republikas presidenta Lubê weselibahm u. t. t. Gandrihs wisi agrak noteesati radikali apschehloti un izlaisti no zeetumeem. Daschi ministri un generali, kas bijuschi Austrijas draugi un kehnina prezibai naw peekrituschi, atlaisti no amata. Wispahrigi Austrijas draugi tagad nobihdîti pee malas, to weetâ nahkuschi Kreewijas peekritieji. —

Italijas jaunais kehninsch Wiktors Emanuels III. izlaidis tautai manifestu, kurâ, aizrahdidams us noschehlojamo breesmu darbu, izteicis, ka wina waldischanas mehrkis buhschot ar wisu spehku nodotees walsts un brihwibas apsargaschanai un aizstahweschanai. Wispahrigi eewehrojams tas, ka kehninsch izteiz sawus turpmakos zenteenus neween kâ waldeneeks, bet ari kâ pilsonis. Pirmdeen 24. Julijâ Italijas tautas weetneeku namâ tika notureta swiniga sapulze nelaikus kehninam par peeminu. Us tautas weetneeku namu presidenta wahrdeem: „kehnina Umberta nokaušchana — schi gadusimtena leelakais noseegums," sajuzu weenbalsigi atskaneja: „ja!" Kad winsch tahlak runaja, ka wiseem kreetneem zilwekeem neweezeeschami wajadzigs saweenotees, lai pazeltu tautas izglihtibu, stiprinatu teesibu atsinu, zenstos pehz saimneezisku un politisku meera un ka tahda Italijas eekschejo atdzimschana buhschot launâ darba labakais izpirkums, tad no wisahm partijahm atskaneja skaka peekrischana. Sozialists Turati sawâ un sawas partijas wahrdâ izsakaidroja, ka winsch un wina domu beedri dzili skumstot lihdz ar ziteem, pilnigi lihdzjusdami kopigas behdas, pee tam nosaukdami slepkawibu par meschonisku darbu, kas pelnot wisleelako nizinaschanu. Kehnina Umberta behres notika Româ zeturtdeen 27. Julijâ, pee kuruzu peedalijahs daudz augstu weesu un milzigs pulks lauschu. —

No eekschzemehm.

No Peterburgas. Prahwoschanahs Peterburgâ ir deesgan dzihwa: pee tureenes 15 goda meerteesnescheem, 35 eezirknu meerteesnescheem, 6 papildu meerteesnescheem izteesatas 1899. g. 82,482 zilweki, no jauna peenahkuschas 76,106 prahwas par 3,207,933 rbl. 12½ kap. un 81,529 kriminalleetas. Teesu pristaweem nodotas 35,008 izpildu listes par 2,126,490 rbl. 57 kap. Bet ar samaksaschanu peterburdzneeki nesteidzahs — daschadu zaudejumu dêl tikai 1,351,313 rbl. 67 kap. — tâ tad daudz mihlê nemt us — neatdoschanu. Aresta mahjâ sehdejis 21,281 zeeminsch, waj 2576 zilweki waiz

nekà gadu eepreeksch. Wiswairak bijuschi semneeku kahrtas — 16,490 zilweku, pilsoni — 3950, muischneeki — 514 u. t. t. Wisstranjakee karstgalwji bijuschi 17—30 gadu wezumâ — 12,063 personas. Pehz nodarboschanahs — 1458 atslehdsneeki, 630 kurpneeki, 910 galdneeki, 605 skroderi u. t. t. Par tureenes ormanu smakkajahm maneerehm jaschaubahs — aresta mahjâ sehdejuschi 2338 ormani par rupju istureschanos pret publiku. Isglihtotaku wihreeschu bijis — 912, to starpâ 12 skolotaji, 9 inscheneeri, 6 dakteri, 4 adwokati, 1 arkitekts, 10 awischu sinotaji, 49 muzikanti, 16 akteeri, 86 studenti u. t. t. Ari dahmas naw atteikuschahs, apmeklet scho atpuhtas weetinu — pawisam aresta mahjâ sehdejuschas min. gadâ 159 kalpones, 89 skroderenes, 52 wescherenes, 126 bodsjaunkundses, 417 netikles u. t. t. Aresta laiks — 1—3 mehneschi. Sche minetahs sinas un skaitli nemti no Peterburgas meerteesneschu sapulzes isdotà pahrskata par meerteesu darbibu 1899. gadâ.

No Maskawas raksta „Balt. Wehstn.": Weetejâs Nikolaja kasarmâs sastahda preeksch tahko austrumu kara-lauku wajadsibahm 12 kara hospitalus. Katra hospitala personals sastahw is: 4 ahrsteem, 4 schehlsirdigahm mahsahm, 4 apteekereem, 80 saldateem un 2 wirsneekeem, kà ari 2 eerehdneem. Ahrstu, saldatu un wirsneeku skaits preeksch wiseem 12 hospitaleem jau sapulzinats. No Maskawas hospitali, luhkojotees pehz wajadsibas, pahr Odesu dosees zeklà uz Kihnu. Odesâ katram hospitalam peedalihs wehl 4 schehlsirdigahs mahsas. Ikweenà hospitalâ war usnemt 112 slimneekus. Pirmais hospitals dosees zeklà rihtdeen, 18. Julijà. Weens hospitals apsihmets ar Nr. 156, no ka jadomà, ka ari zitâs pilsehtâs sastahda preeksch kara-lauka wajadsibahm hospitalus. — Zik sche dsirdams, tad Maskawa isredseta par isejas weetu slimo kopeju gahdibai kara-laukà: no schejeenes slimo kopeju nodalas issuhtihs pehz wajadsibas uz austrumeem waj nu pa juhras zeku pahr Odesu, waj pa dselszeku zaur Sibirijai lihds Irkutskai, un no tureenes pahr Sreetensku lihds Chabarowskai. Pawisam nodomats raidit uz kara-lauku lihds 3500 schehlsirdigo mahsu. Knaseene N. B. Schachowskaja, weetejahs Aleksandras schehlsirdigo mahsu sabeedribas preekschneeze, nolehmuse kara-laukà ar paschas lihdsekleem atwehrt slimnizu. —

No Peterburgas. Ahrleetu ministerijas pahrwaldneeks grahfs Lambsdorfs eezelts par ahrleetu ministri. Ahrsemju awises apsweiz scho sinu ar preeku, jo tas leezinot, ka Kreewijas politika tischot wadita lihdsschinejà garà. Par ahrleetu ministra beedri eezelts ministerijas wezakais padomneeks firsts Obolenskis.

Dselszela buhwe starp Taschkentu un Orenburgu, eewehrojot fareschgijumus tahlajôs austrumôs, atlikta uz nenosazitu laiku.

Muitas paaugstinaschana. Ahrkahrtigo isdewumu dehl, kas zehluschees zaur notikumeem Kihnà, kà „Waldibas Wehstnesis" sino, isdota Wisaugstakà pawehle par muitas paaugstinaschanu uz daschadeem preekschmeteem. Eewesta muita uz lupatahm, isnemot tahs, ko eewed preeksch papihra fabrikahm. Paaugstinata muita uz dahrgakmeneem un tamlihdsigahm prezehm. Par neisstrahdatu sihdu agrako $1\frac{1}{2}$ rubka weetà muita paaugstinata uz 3 rbl. Uz augleem, kakao, tabaku, wihnu muzâs, milteem un t. t. muita par 50 prozenteem wairak naw paaugstinata. Uz nededsinatu kafeju un ahdas isstrahdajumeem muita paaugstinata par 30 prozentu. Uz wairak zitahm prezehm muita paaugstinata par 10 prozentu.

„Sarkanà Krusta" wirswalde suhtischot uz tahlajeem austrumeem 350 ahrstu. Ahrstu alga — 350—500 rubku par mehnesi un 500 rubku zeka naudas.

Krogu nomas Baltijà, kà awise „Ilus Aeg." sino, stipri esot zehluschahs, eewehrojot, ka alus pahrdoschana eenesot wairak, nekà lihds schim. Tà par krogeem, par kureem lihds schim maksats 500 rbl., tagad maksajot 800—1000 rubku par gadu.

Widseme.

Rigas jubilejas isstahdes leetà isstahdes darischanu wedeju padome mums peesuhtijusi schahdu isskaidrojumu:

Beidsamajà laikà isplatitas walodas, it kà preeksch Rigas jubilejas isstahdes 1901. g. schejeenes ruhpneeku widû buhtu sastopams mas sajuhsmibas un schis ussahkums buhtu tiktahl nahzis „tikai zaur peerunaschanu" („Rig. Tageblatt" 159. nummurà sch. g.). Tadehl apakschà parakstijusehs komisija peespeesta isskaidrot, ka winai schahdi usskati, kas waretu kaitet isstahdei, jaatraida un tamlihds jaapleezina, ka schimbrihscham par Rigas ruhpneeku nepeeteekoschu peedalischanos pee jubilejas isstahdes newar buht runas. Pehz tam, kad tiklab komunas, kahrtas un atklahtas eestahdes pilsehtâs un uz laukeem apnehmuschahs isstahdi weizinat un pabalstit, wairojahs tikpat galwotaju sihmejumi, kà ari peeteikschanahs pee isstahdes. Lihds schim ir sihmejuschi kahdi 250 galwotaji pahri par 140,000 rubkeem, peeteikti jau wairak nekà 20 sewischki pawiljoni un patlaban wehl teek westas sarunas par schahdu kioksku tahlaku eerihkoschanu, kas prasa ne masumu upuru no isstahditaju puses. Peeteikschanahs notikuschas neween peeteekoschà skaitâ, bet daschôs ruhpneezibas sarôs jau tagad eenahkuschas wairak, nekà bija sagaidits. Tà maschinu nodalà it wisas Rigas fabrikas wehlahs peedalitees, tà ka jau diwus mehneschus preeksch peeteikschanahs beigu termina leelahs maschinu ehkas telpas, kahdas bij nodomatas, israhdijuschahs pilnigi par nepeeteekoschahm un projekts eewehrojami bija japaplaschina un ir pat nodomats zelt reserwas ehku. Schis fakts jo eewehrojams tadehl, ka taisni leelakahs firmas nes eewehrojamus upurus, lai tikai waretu peedalitees kà eewehrojamas isstahditajas. Ari zitôs sarôs peeteikschanahs pee isstahdes tik dsihwa, ka ari te jadomà par to, kà wajadsibas gadijumà nowehrst telpu truhkumu.

Ar peewesteem skaitleem un sinahm peetiks, lai peerahditu, zik newajadsigi un nedibinati ir schahdi apskati par „sajuhsmibas truhkumu" un „peerunaschanu".

Zik kaitigi schahdi apgalwojumi preeksch isstahdes tahlakeem preekschdarbeem, redsams no tam, ka pehz tam, kad tee bija parahdijuschees atklahtibà, daschi interesenti, kuri bija jau pee isstahdes peeteikuschees, tagad peeprasijuschi, waj ta pateesiba, ka isstahde nenotiks.

Isstahde protams notiks!

No Rigas. Schejeenes Jahna draudses bijuschais wirsmahzitajs **Teodors Pauls Weyrichs** miris 26. Julija nakti Karlsbadê, 79 gadu wezumà. 1849. gadà winsch tika usaizinats par Rigas Jahna draudses mahzitaju un 1857. gadâ to eewehleja par wirsmahzitaju schini draudsê, kahdu amatu winsch ispildija lihds pagahjuscham gadam. 1897. g. tas swineja sawus 50 gadu amata swehtkus. Wina draudse un pasineji to zeenija un godaja kà kreetnu un teizamu zilweku un draudses ganu.

No Rigas. Monopola bodîs, kà „Rig. Rundschau" sino, weetahm kauschu sapluhstot tik daudz, ka daschi pahrdeweji nespehjot darbu weikt un domajot sawas weetas atstaht. Tà weenà paschà bodî pee Aleksandera wahrteem apgrostijumu pa sestdeenahm bijis pee 1000 rubku.

No Rigas. Schausmigs gadijums. Otrdeen 25. Julijà, wakara wilzeenam ejot pahr Daugawas tiltu, kà „Prib. Kraij" sino, kahds nepasihstams wihreetis gribejis eelekt wilzeenà. Nelaimigais tomehr naw warejis saturetees aiz wagona roktura, bet nokritis sem wilzeena riteneem un tik breesmigi sabraukts, ka palikusees wesela tikai kreisà kahja. Dehl nelaimigà personibas ussinaschanas sperti soli.

No Skultes. Noseegums uz juhras. Naktî no 21. uz 22. Juliju juhrmalas robeschsargeem sinots, kà „Dün.-Zeit." raksta, ka tuwu pee krasta usstrehjis sehkli kahds diwmastu buru kugis. Uz kuga nonahkuschi, sargi atraduschi weenu weenigu zilweku — stuhrmani, kas ar rewolwera schahweeneem bijis nahwigi eewainots. Noklausinaschanà eewainotais isteizis, ka brauzis no Rigas uz Kolkaragu pehz malkas lahdina, kad kuga kapteins, wina radeneeks, to eewainojis ar diwi schahweeneem un gribejis tam atnemt naudas sominu ar 274 rubkeem. Eewainotais tomehr wehl warejis turetees pretim un israhwis sawu rewolweru, bet usbruzejs, to redsedams, dewees behgt, nolaidis ahtri laiwu un aisbrauzis. Kuga kaudis, 3 wihri, palikuschi Rigà. Nelaimigajam bijuschas breesmigas mokas jaiszeesch, kugis, bes stuhrmana palizis, ilgi maldijees pa juhru, kamehr otru rihtu usstrehjis uz sehkli. Atsauktà ahrsta palihdsiba bijusi weltiga. Nelaimigais spehjis tik wehl pastahstit notikuscho un pehz 9 stundahm nomiris. Nokautais bijis Kursemneeks, ap 30 gadu wezs. Slepkawas papihri palikuschi uz kuga, ari naudu atrada turpat wehl. Esot droschas zeribas, ka wainigais neisbehgschot sodam.

No Kehtscheem. Peewilts. Kahds schejeeneetis N., godigi sawu amatu strahdajot, bij eekrahjis labu naudas grasi, ko sinajis it labi sche wispahri pasihstamais sihktirgotajs, Schihds J. Tas nu N. peewilinajis sew par kompanjonu (beedri) pee ahdu andeles, dodot tam par naudas dewumu ween bes kaut kahda darba no ta puses $^2/_3$ no skaidras pelnas. Protams, no eesahkuma „scheptes" gahjuschas labi un nauda nesuse leelus prozentus, bet tiklihds ko Schihdinsch dabujis sawâs rokâs 200 rbl., tas tuhlit ar wisu naudu aislaidees pee sawa tehwa uz Seemel-Afriku. Mahziba: Peeraugees, kam ustizees. Kss.

Kurseme.

Kursemes gubernators ihstens walstspadomneeks kambarkungs Swerbejews 28. Julijà pahrbrauzis no sawa atwalinajuma no ahrsemehm un usnehmis gubernas pahrwaldibu. (K. G. A.)

Kursemê nemschot schogad pawisam 1638 rekruschus, kà „Wald. Wehstn." sino.

Pagastu waldehm, kà „Pet. Wed." sino, ari atwehlets pahrdot krahjmarkas.

Par Jelgawas-Bauskas 3. eezirkna meerteesnesi eezelts ta pascha aprinka ismekleschanas teesnesis Skolosubows, kà „Wald. Wehstn." sino.

Wentspilê buhwejamais I. schkiras kreisers, kà „Kron. Westn." raksta, buhschot 412 pehdas garsch, $53\frac{1}{2}$ pehdas plats, peldeschot 20 pehdas un 8 zollas dsili un buhschot 6300 tonu leels; wina diwi maschinahm buhschot 20,000 firgu spehks. Bes tam wehl turpat buhweschot kahdu zitu brunu kugi 12,700 tonu leelu.

No Bauskas. Slihkonis. Pee Schwitenes pagasta peederigais 18 gadu wezais semneeks Pautschinsch, kas sirdsis ar krihtamo kaiti, slimibai usnahkot nejauschi eekritis dihki un noslihzis.

Jehkabschtates pilsehtas skolà nodibinata stipendija uz Kreewu dsejneeka Puschkina wahrdu.

Kalkunes muischu Ilukstes aprinkî nopirzis grahfs Ignatjews par weenu miljonu septinsimtstuhkstoschu rubku, kà „K. G. A." sino.

No Leepajas. Leepajas tirdsneezibà. No 1. Janwara lihds 1. Julijam tekoschà gadà pawisam peewests 42,183,581 puds pretschu un 12,086 lopi, eenahkuscho wagonu skaits 67,170, aisgahjuscho — 14,575. Iswests par juhru uz ahrsemehm: 32,276,477 pudi pretschu un bes tam 539,504 pudi koku un 9593 firgi. Pehz semehm iswedumi eedalahs schahdi: uz Angliju — 12,100,981 puds, uz Wahziju — 5,546,391 puds, uz Holandi — 4,185,266 p., uz Sweedriju — 3,491,709 p., uz Franziju — 2,905,323 p., uz Dahniju — 2,490,339 p., uz Belgiju — 2,167,819 p., uz Norwegiju — 387,256 p., uz Ameriku — 1319 p., uz Indiju — 74 pudi. Ausu iswests 16,433,987 pudi, rudsu — 6,521,266 p., eklas rauschi — 1,807,682 p., lini 2,219,497 p., klijas — 1,743,025 pudi, olu 257,723 pudi, putnu un medijumu — 113,583 pudi, sehklu — 914,979 pudi, koku — 539,504 pudi un t. t. Eewests par juhru no ahrsemehm 13,789,967 pudi, to starpâ akmeņu ogles — 9322 pudi, silkes — 321,748 pudi, kreegeli — 392,458 pudi, Tomas milti — 307,956 pudi, mahlsligi mehsli — 300,276 pudi, kokwilna, neisstrahdata — 219,550 pudu, maschinas un maschinu daļas — 252,881 puds, semkopibas maschinas un rihki — 143,427 pudi, neisstrahdatas dselss — 104,692 pudi. Iswedums par juhru uz eekschsemehm — 1,524,853 pudi, eewedums — 1,997,521 puds. Kugu eenahkuschu pawisam 1184, 459,723 reg. tonu leeli un isgahjuschi — 1224 kugi 479,106 reg. tonu leeli. Wiss iswedums 1900. g. pirmà pusê par 3 miljoni pudu leelaks, nekà par weselu gadu eepreeksch.

No Leepajas. Igaunu skaits Leepajà, kà „Postim." sino, esot jau tik leels, ka wini nodomajuschi dibinat paschi sawu draudsi. Lutertizigu Igaunu tur buhschot pee 1000. Igaunu dseedaschanas beedriba jau patlaban esot nodibinajusehs.

No Leepajas. Basnizas sinas. Pirmdeen 24. Julijà, kà „Lib. Lok. und Handb." sino, sche apsreests jautajums par mahzitaju pawairoschanu pee peetejahm luteranu draudsehm, kuras ahtri wairoahs. Pee pahrspreedumeem peedalijuschees ari delegati no Kursemes konsistorijas puses: prahwests Seesemana kgs no Meschamuischas, mahzitaji Bekera kgs no Saldus un Bernewitza kgs no Jaunpils. Delegati no sawas puses issazijahs sekmet no basnizas preekschneezibas konsistorijai eesneedsamo luhgumu, lai Leepajas Wahzu un Latweeschu draudses dabutu katra otru mahzitaju. Tahlak zehla preekschlikumu, atkaut Latweeschu luhdsamo namu Jaun-Leepajà ari Wahzu deewkalposchanahm, kamehr pehdejai draudsei usbuhwehs otru basnizu.

— **Atzelts nolehmums.** Leepajas domneeku nolehmums dot par welti weetu jaunzekamajai otrai luteranu basnizai, kà schi pate awise sino, no Kursemes Gubernas Waldes puses neesot apstiprinats.

No Nihzas. Nahwe zelà. 14. Julijà meschà uz pasta zeka kahdu $^1/_2$ wersti no Ignatu kroga atrasts saimneeka Dralles lihkis. Kà „Lib. Ztg" sino, Dralle stipri eedsehrees isbrauzis no Leepajas un gribejis pee minetà kroga peeturet. Bet kad krodsneeks, redsedams pa logu, ka sirgs eet projam, saimneekam ussauzis: „taws sirgs eet projam!" wihrs steidsees schigli eejuhgam pakal. Sirgs ar wisahm mantahm laimigi pahrgahjis mahjà, kamehr wihrs palizis uz zeka pagalam. Ismeklejot israhdijees, ka wihrs miris no treekas, bet newis nogalinats, kà kaudis isrunajuschi.

No Wentspils. Wentspilneekus schogad wahrda pilnà sinà jahdelê **sakumu ballu leetuwens;** jo no pawasara sahkot schê gandrihs katrà swehtdeenà noteek „iseeschana sakumôs", neraugotees nemaz uz to, ka mehs gandrihs jaw dsihwojam sakumôs un neesam wis leelpilsehtneeki. Schihs balles teek peekoptas kà weikals, jo „bufetneekam", augku uhdeni, limonadi un kuhkas pahrdodot, atlez laba pelna. „Sihwais", kà leekahs, ari teek kreetni ween no sakumneekeem „cemests"; jo arweenu redsam, ka „kahrtibneeki" wed „eesiluschos" is eeschogojuma (dejas weetas) ahrà. Nereti teek ari tahdi „jandalini" beeti, kurôs dalibneeki teek apbalwoti ar „sihmehm", waj nu sarkanà waj silà krahsâ. Wisleelakais kaunums ir tas, ka no sakumu ballehm koti teek trauzets swehtdeenas swinigums un meers un pate deena apgahnita darba deenas darbeem. Tà peem. swehtdeen 16. Julijà sch. g. Kasandschu meschà, B. kunga willas tuwumà, kur to deenu bija sakumu balle, paschà deewkalposchanas laikà, raka, zirta un duhra meijas, wahrdu sakot, strahdaja sweedreem waigà pee dejas weetas eerihkoschanas. Ari jauni kozini — behrsini teek zaur mineteem isrihkojumeem koti skausti un nomaitati; jo 3 wesumi arweenu wajadsigi, ar ko „rahdit" sakumus un puschkot „plazi". Sakumu balles isrihko ne beedribas, bet kahda koku tirgona Schihda strahdneeki waj ziti kahdi. Wajadsetu gan greest leelaku wehribu uz schahdu nebuhschanu un to apkarot. Un apkarot schahdas sakumu balles nosihmetu apkarot „krogu preekus".

— Ar 1. Juliju sch. g., **„monopolam"** atnahkot, sche radusees leelaka pahrgrosiba. Krogus papi ar leelahm sehrahm atstahja sawus pelnas „awotus". Tagad daudsi no wineem dsihwo uz „aplagu" un „eekasê" no wezahm „kundehm" parahdus; dascham „dubultneekam" gan japahrwelk „strihpa". Ziti eerihkojuschi tehjnizas un peedahwà „sihwà" weetà „saldo fruktwaseri", bet schis tà newelk. Eelas klusakas, tukschakas; sestdeenu wakarôs tà wairs newahz tehjnizâs, kà agraki dsertawâs. Kam ipsti slahpst, tee steidsahs uz monopolu, bet tur jaw naw wairs wezà kahrtiba un „papinsch". Noperk, isnahk ahrà, isdser... eet mahjâs. Peedsehruschu uz eelahm naw tik daudz kà agraki.

— **Elewatora un ostas buhwes darbi** teek naigi turpinati. Wezais plosta tilts tikschot drihsumà pahrzelts netahli pee dselszela stanzijas, eepretim Sarkanmuischai. — Pilteneeks.

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizà no 2. lihds 9. Augustam. Swehtdeen 6. Augustà: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. $^1/_2$10 no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas draudsê deewgaldn. pulkst. $^1/_2$8 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. pal. Weissmanis. — Lauku draudsê uzsaukti: Karlis Bergs ar Paulini Janson; Krischjahns Kahnbergs ar Emiliju Egle; Gederts Dawids ar Linu Surma; miruschi: Anna Streiman, 70 g. w.; Jehkabs Pautschs, 12 st. w.; Jahnis Pautschs, 5 st. w.; Minna Osolin, 65 g. w.; Janis Bihmans, 54 g. w. — Pilsehtas draudsê miruschi: Karlis Gustafs Saija, 37 g. w.; Janis Mikelsons, 74 g. w.; Emilija Leontine Rosenbach, 5 n. w.; Elsa Marta Emilija Beesbahrd, $3^1/_2$ m. w.; Franzs Gulbis, 4 g. 4 m. w.; Jahnis Krastinsch, $5^3/_4$ g. w.; Karlis Soltners, 3 g. w.; Lawise Matusel, 70 g. w.; Schanis Bedre, 3 g. 8 m. w.; Reinholds Johans Meijers, $8^1/_2$ m. w.; Wilhelms Arnolds Jehkabsons, 1 g. 11 m. w.; Friedrichs Wilhelms Bekmans, 5 d. w.; Johans Arnolds Kuhlbergs, $8^1/_2$ m. w. —

Par Jelgawas apgabala teesas lozekli eezelts Jurjewas-Werawas 1. eezirkna meerteesnesis walstspadomneeks Morkotuns.

Jelgawas Laukfaimneezibas beedriba sawà pehdejà mehnescha sapulzê nolehmuse greestees pee waldibas ar luhgumu, lai ta dotu minetahs beedribas leetoschanà kahdu gruntsgabalu pee Jelgawas, kur waretu farihkot laukfaimneezibas isstahdes un tamlihdsigus farihkojumus.

Basars. Jelgawas Laukfaimneezibas beedribai dibinajameem preekschsihmigas faimneezibas un ismehginajuma laukeem lihdschim eenahzis gandrihs pee 8000 rubku, tatschu wehl truhkst 2—3000 rubku, lai waretu fahkt eerihkot scho teizamo eestahdi. Lai scho summu ahtraki eeguhtu, tad beedriba nodomajuse schigada plaujas swehtkôs farihkot basaru, kura eenahkumi lai nahktu minetam faimneezibas eerihkojumam par labu. Naw wajadsigs wehl sewischki minet, ka tahds eerihkojums buhtu par leelu swehtibu, tamdehl muhsu laukfaimneekeem, muhsu laukfaimneezibas draugeem un labwehleem silli eeteizams pabalstit augschmineto isrihkojumu. To nu war daudzejadi isdarit: gan seedojot daschadas dahwanas, gan naudu, gan basara loses pehrkot un isplatot. Schi eestahde buhs wisai muhsu dsimtenei par swehtibu, un tamdehl neweens nedrihkst ar to aisbildinatees, ka winam naw nekahda dala. Par wisahm leetahm semkopibas beedribas, muhsu laukpagastu paschwaldibas eestahdes lai nekawejahs pabalstit scho isrihkojumu, kura atlikums tatschu nahk muhsu semites laukfaimneezibai par labu. Dohwanas peenem schim noluhkam beedribas preekschneeks J. Bissenieks, Jelgawà, Katolu eelà № 46. —t.

„Sarkanà Krusta" Kursemes nodalas walde jau nosuhtijusi Kreewu eewainoteem un slimeem kareiwjeem austrumôs 1000 rubku.

Eezelts Peterburgas apgabala teesas lozeklis kolegiju padomneeks Wolkowizkis par Jelgawas apgabala teesas preekschsehdetaja beedri, bet lihdsschinejais Jelg. apg. teesas preekschsehdetaja beedrs walstspadomneeks Serafimowitschs pahrzelts tahdà pat amatà pee Peterburgas apgabala teesas, kà „Wald. Wehstn." sino.

Buhwes darbi, pa leelakai daļai pee jaunu dsihwojamu ehku zelschanas, tapat paschà pilsehtà, kà ari winas apkahrtnê teek schini wasarà sparigi turpinati un schejeenes pilsehtas robeschas paplaschinahs eewehrojamà mehrà. Pagazinatajà Kangihseru eelà ween teek tagad zeltas 10—12 jaunas dsihwojamahs ehkas ar wisahm turklaht peederigahm blakus telpahm un tà schis tagad dehwetais peektais pilsehtas eezirknis arweenu wairak paplaschinahs. Tatschu neween scha eezirkna augschminetà eelà nami aug kà sehnes pehz silta leetus, bet ari sparigi teek strahdats pee ehku zelschanas Wilhelma, Sirgu un Uhdens eelâs un tur teek zelti keegeļu nami lihds otrà un treschà stahwa augstumam. Ari paschà pilsehtà, peemehram Petera eelà, teek wairak jaunu, gan diwu, gan trihs stahwu nami zelti, gan ari wezi noplehsti un to weetà jauni usbuhweti. Tikai jawehlahs, kaut schejeenes pilsehtas walde pasteigtos daschas wehl nebrugetas eelas isbruget. Par peemehru pagazinatajà Kangihseru eelà atronahs dsilsch un pat neisbrauzams dihkis, kas tureenes eemihtneekeem dara daudz raischu un gruhtibu, tà ka dascham neeespehjams ar saufahm kahjahm tikt pascha istabà. Domajams, ka uz preekschu tiks schihs gruhtibas eewehrotas un nowehrstas. —e—

Dselszelsch. Zeribas, ka Maskawas-Wentspils dselszelsch nahkschot zaur Jelgawu, pehdejà laikà esot stipri pawairojuschahs, kà „Kurs. Gub. Awise" sino. Dehl wajadsigo preekschdarbu isdarischanas eeradischotees inscheneers.

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Parisê, 12. Augustà (30. Julijà). Kihnas suhtnis Parisê pasneedsa ahrleetu ministrim Delkasê telegramu no tschunglijamena. Tajà Kihnas waldiba luhds, lai Eiropas waldibas atlauj saweem suhtneem aiseet no Pekinas uz Tientsinu. Delkasê nolehma atbildet, ka suhtnu aiseeschana neesspehjama, kamehr zelsch naw droschs. Ja Kihnas waldiba nopeetni gribot tikt pee meera, tad lai wina atlaujot sabeedrotam kara-spehkam eet bes trauzejuma un breesmahm uz Pekinu apsargat sawas suhtneezibas.

Parisê, 12. Augustà (30. Julijà). Admiralam Skridlowam dahwats goda legiona ordeņa. — Delkasê saņehmis no Pischona telegramu, usdotu tschunglijamenà 25. Jul.: Kihneeschu kara pulki no 7. Junija lihds 4. Julijam muhs eelenja, schahwa un bombardeja. Tschetras suhtneezibas nodedsinatas. Frantschu suhtneeziba uz 3 zeturtdakahm ispostita. Mehs wehl turamees. Muhsu saudejumi ir 16 wihri, pawisam saudeti 60, eewainoti 110 wihri. Wisas misiones Pekinà nodedsinatas, isnemot to, kura atronahs Peitanà. Suhtneezibas lozekļu wefeliba peeteekoscha. Bombardeschana beidsahs 4. Jul., bet Kihneeschi turpina usbrukumu un brihscham schauj, lai gan upuru nam. Kihnas waldiba aplinkus eerunajahs par muhsu aisbraukschanu, bet mehs newaram ne kustetees bes Eiropeeschu apsardsibas. Muhsu spehki peekuhst, muhsu prowiants un kaujas materials eet uz beigahm. Jauni usbrukumi muhs nodos Kihnas waldibas warà.

Waschingtonà, 11. Augustà (29. Julijà). Amerikanu konsuls Kantonà dabuja no Kondschera zaur tschunglijamenu 10. Augustà (28. Julijà) nosuhtitu telegramu, kurà Kondschers sino, ka suhtneeziba aisween wehl teekot aplenkta. Apstahkli esot gruhti lihdz issamischanai. „Bet kas ari lai nenotiktu," tà Kondschers peemetina, „mehs turesimees lihds beigahm."

Londonà, 12. Augustà (30. Julijà). Robertsa telegrafê is Pretorijas no 29. Julija: Kitscheners nodibinaja atkal satikshi ar Metuenu. Eenaidneeks behdsa no Kitscheneru un Metuena kara-pulkeem un mehginaja pahreet pahr dselszela lihniju pee Wolwerdinas. 27. Julijà Metuenam bij par nakti kauja pee Buffelschukas. Winsch tajà ceguwa 6 wesumus u. z.

Londonà, 13. Augustà (31. Julijà). Is Schangajas sino: Jantse-lejà izsehluschees nemeeri. Pee Tatoungas izsehlees breesmigs dumpis. Kihneeschi dedsina un laupa. Peekrastê eerodahs ik deenas koti daudz behgļu no attahlakeem nowadeem. Weens Angļu karakugis aisbrauzis uz Nutschwangu, lai usnemtu tur sabehguschos.

Kahda Kihneeschu laupitaju banda ispostija telegrafu un dselszeku pee Taku, 50 Angļu juhdsschu gazumà.

Is Tschifu sino, ka 20,000 Kihneeschi pulzejotees ap Tientsinu, ar nolukku, usdrukt uz Pekinu ejoscham sabeedrotam kara-spehkam mugurà. Turpreti is Tientsinas sino, ka Kihneeschu kara-spehks pilnigi atkahpjahs uz Pekinu un ka sabeedrotais kara-spehks, kà paredsams, jau pehz 2 deenahm nonahkschot pee Pekinas wahrteem. („Balt. Wehstn." spez.-tel.)

Tirgus sinas.

Rigà, 29. Julijà. Rudsu zenas, kas winunedel sahka zeltees, ari notezejuschà nedelà peeturejahs un kahpa uz augschu. Apgrosijumi, maso peewedumu dehl, nebij eewehrojami. Ar zitu labibu nenotika nekahdi apgrosijumi. Rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi, maksaja 69—70 kap. pudà. Kweeschi, Kreewu, 130 mahrz. smagi, 88—99 kap. pudà. — Pahrtikas tirgû — juhkas gaka, schahweta, 18—24 kap. mahrzinà; peens, swaigs, 8—9 kap. stopà, nokrejots 4—5 kap. stopà; krehjums, sstahbs, 50—70 kap. stopà, salds 20—30 kap. stopà; sweests 5,80—6,80 kap. podà, 29—34 kap. mahrzinà. Pihles, nokautas, 40—90 kap. gabalà; wistas, nokautas, 40—75 kap. gabalà; wistu plas 85—100 kap. schakà. Kartupeli, 20 garnizas — 50—110 kap. Abolinsch 500—550 kap. birkawà, seens 5—6 rbl. birkawà, salmi 225—275 kap. birkawà.

Leepajà, 31. Julijà. Rudsi, 120 mahrz. smagi, 70—$71\frac{1}{2}$ kap. pudà. Ausas 58—71 kap. pudà. Griķi 87—88 kap. pudà. Linsehklas 174—175 kap. pudà. Kanepju sehklas 131 kap. pudà.

Wehstules un atbildes.

J. B. T—ā. Pehdejais sinojums neeet: tahdas sinas waram usnemt tikai no ofizieleem awoteem. — **M. M. K. N—ā.** Tahda abonenta numura, kahdu Juhs usdewuschi, ekspedizijas grahmatâs nemaz naw. Peeprasiet isskaidrojumu tani weetà, kur esat apstellejuschi. — **Saul. Gr—ôs.** Sanehmam. Tuwakas sinas wehstulê. — **J. Jnd.** Ko mums palihdz Juhsu daudzee eesuhtijumi, kad tee naw leetojami. Jums wehl daudz japuhlejahs, kamehr warasiet ko derigaku sarakstit. —

Isdewejs un atbildigais redaktors: **Dr. A. Bielenstein.**
Redaktors: **J. Weissmanis.**

Дозволено цензурою. Рига, 31-го Іюля 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

Sludinajumi.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Konſuma Weikals

Katolu eelâ № 39.

Sanehma un pahrdod:

Swaigas Skotu ſilkes augſtaka labuma.

Slaweno Terr-Akapoſſa maſchinas ellu.

Firniſu I. ſortes (Hartmann).

Saimneezibas rihkus,

kà ari daſchadu ſiſtemu **arklus, puzmaſchinas, ſirgu grahbeklus, Calamazzo ezeſchas** u. t. t.

Walde.

Dobeles aprinka 20. eezirkna pagaſta teeſa pehz ſawa nolehmuma no 5. Julija ſch. g. uſaizina wiſus 5. Junijâ ſch. g. nomiruſchâ Peterneeku Ahſchu mahju ſaimneeka Jana Kalnina paradu dewejus un paradu nehmejus, wehlakais 16. Augustâ ſch. g. pee ſchihs teeſas Oſolu (Paulsgnades) pagaſta namâ eeraſtees, dehl ſawu praſijumu un paradu uſdoſchanas, kà ari paradu ſamakſaſchanas, ar to peeſihmi, ka wehlak uſdoti paradu praſijumi wairs netaps eewehroti, bet ar paradneekeem taps darits pehz likuma.

Oſolu pagaſta namâ, 12. Julijâ 1900. g.

Par preekſchſehdetaju: J. Kalnin.
Skrihwers: Stager.
(№ 224.) (S. W.)

Uſmas

weenklaſigai Miniſtrijas ſkolai, Wentspils aprinkî, wajadſigs no 1. Oktobra 1900. g. ewangeliſks-lutera tizibas mahzibas **ſkolotajs.**

Kadidateem, kuri wehlàs ſcho weetu peenemt, japeeteizàs 28. Augustâ ſch. g. pee weetneeku pulka Uſmas „Muiſchgalu" mahjàs dehl ſalihgſchanas. Alga: ne maſak kà 156 rub. ſkaidrâ naudâ, apmehram ½ deſetinas ſemes, pee brihwa dſihwokla ar apkurinaſchanu un apgaiſmoſchanu.

Uſmâ, 17. Julijâ 1900. g.

(S. W.) Pag. wez.: J. Roſenberg.
Rakſtwedis: A. Hermannſohn.

Aiſputes baſnizas ſkolai mekleju palihga

ſkolotaju.

F. Roſenſtein, ehrgelneeks.

Skolotajs

teek meklets Grudinowſkas pagaſta ſkolâ Mogilewas gubernâ. Alga apmehram 250 rubli. Meldejumi ſem adreſes: Въ гор. Могилевъ, г-ну лютеранскому пастору А. Мацуляну. Skolotajam jaiſpilda ari keſtera weeta.

Pr. Elementar-ſkola

agr. Sw. Annas baſnizas ſkola, Skrihweru eelâ № 35. **Mahzība ſahkſees 9. Augustâ.** Jaunu ſkolenu un ſkolneetſchu peeteikſchanos nem preti ikdeenas ſahkot no 1. Augusta —

Skolotajs **Sperthals.**

Priwata mahzibas eeſtahde

Dobelê, Wahzu keſterôs.

Sagatawoju ſkolneekus uſ widejam gimnaſijas un realſkolas klaſem, bei tam uſ ſkolotaju ſeminareem un zitam mahzibas eeſtahdem. — Paſneedſu ari muſikas mahzibu uſ klaweerem un wijoli. — Uſ wehleſchanos peenemu ari ſkolneekus panſijâ. Mahziba ſahkſees 7. Augusta m. d.

O. Feldmanis, ſkolotajs.

---

7. Augustâ

ſawu praksi

atkal uſſahku.

Runas ſtundas: pulkſten 8½—10 un 4—5.

Dr. med. J. Brennſohn,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 3, 1 tr.

Augſtas laimes

kà ſaderinateem.

!Pehrkondimdoſch urah!

Klahſonu Anzei
Blumbergu Schanim.

Jums dſihwes zelâ wehleju
Daudſ laimes, preeku, ſwehtibu,
Lai ſalo juhſu mihliba
Kà zeedru koks uſ Libanona.

W. G., J. W.,
Jelgawâ.

---

63. Jelgawâ, Leelajâ eelâ 63.

Zaur ſcho teek darits ſinams, ka **Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 63** ir atwehrta **G. Stritzka bruhſcha**

alus pahrdotawa

un tur teek peedahwats labi nogulejees **Pilſenes, Dortmundas,** kà ari gaiſchais un tumſchais **Bairiſch-alus** weſelâs un puſs pudelês.

Buhw-apkalumus

un

buhw-materialu

peedahwà **lehti**

J. S. Parüğina mantineeki.

Ihpaſchneeks A. Artemjew's,
Jelgawâ, apakſch kolonadeem № 96.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas

Krahſchanas un Aiſdoſchanas Sabeedriba

Katolu eelâ № 46, „Semkopja" redakzijas telpàs. Sawu darbibu Sabeedriba uſſahka ſchi gada februara mehneſi.

Beedru garantija 30. Junijâ 137,500 rbl.

Nem preti eeguldijumus un makſà par teem 6 prozentes gadâ. Par aiſdewumeem nem 7—8%. Darba laiks ik darba deenu no pulkſt. 11—12.

Dehl Dr. barona von Sackena kga

ſaſlimſchanas

paleek azu klinika un ambulanze diakoniſu namâ lihdſ tahkkam

flehgtas.

Jelgawas diakoniſu nama pahrwalde.

Jelgawâ.

Amatneezibas kurſi.

Rokas auſchana

pehz Somu muſtureem.

Mahzibu ſahkums wiſeem kurſeem 21. Augustâ.

Peemeldeſchanas nem pretim no 14. Augusta ſahkot ikdeenas no plkſt. **12—2 Tirgus eelâ № 9**, 1 trepi augſchâ.

Penſionarenes

atron eeſtahdê uſnemſchanu.

Anna Stavenhagen.

Klaweeru ſtundas

paſneedſu pehz Peterburgas konſerwatorijas metodes. Ari **frantſchu, kreewu** un **wahzu walodas ſtundas.** Japeepraſa pee **K. Sarina**, Sw. Annas baſnizas dahrſâ № 50 a.

Weikala pahrzelſchana.

Zaur ſcho daru ſinamu, ka es no 1. Augusta ſahkot no Eliaſſtama nama ſawâ ſauktu **Siwtinu, labibas un linu weikalu** pahrzeku uſ **ſawu paſcha** agrak Hermana namu, pretim Jahna baſnizai, un tahdâ paſchâ wihſê taiſnu un wiſeem tuhdal ſamakſaſchu. Beſ tam man ir uſ ſchoſejas, Wiſchkalu robeſchâs, pee Lihkopu kroga, labibas uſpirkſchanas weeta.

Augſtzeenibâ **Rudolfs Hirſchfelds.**

Daudſi wehl neſin!

ka pee grahm. ſehjeja **K. Rahta Paurupê** (Ruzawâ) war tagad tahs ſmukakàs un lehtakàs grahmatas dabut ka: daſchad. **dſeeſmu** un **ſprediku** (ari **lihku ſprediku**) **grahmatas,** ſmukas **laſamas** un **ſingu grahmatinas,** jaunas **kahſu runas, mihleſtibas wehſtuku** un loti lehtas **bildes** un **bilſchu ahbezes** preekſch behrneem, kurâs war weegli eemahzitees laſit, **noſchu papihriſ** un **kabatas grahm.** u. t. t. Perku ari wezas dſeeſmu, laſamas un ſkolas **grahmatas,** mainu ari wezas pret jaunam. **Grahmatas** teek eeſeetas ſtiprôs ſehjumôs par lehtam zenam.

Meitenes,

kas Jelgawas ſkolas apmeklê, war dabut penſiju Eſara eelâ № 7, pee Richter.

Skolneeki

atron laipnu korteli kahdâ wahzu familijâ Jelgawâ, Swehtes eelâ № 23. — Turpat top ari **ſtundas dotas.**

Tukuma Weeſigas Beedribas

Krahj- un Aiſdewu Kaſe buhs no 1. Augusta 1900. gada ſahkot katru deenu no pulkſten 12 lihdſ 2 pehz puſd. atwehrta, iſnemot ſeſtdeenas, ſwehtdeenas un ſwehtku deenas.

Kaſe makſà par noguldijumeem 4 lihdſ 5% un nem par aiſdewumeem: pret wehrtſpapihreem un obligazijam 6 lihdſ 7% un pret galwojumeem 8% gadâ.

Kaſe atſwabinata no wiſeem krona nodokleem.

Direkzija.

Ed. Zehder's — Rigâ.

Laukſaimneezibas maſchinu un ſemkopibas rihku lehgeris

Karla eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dſelſzela ſtazijai,

eewehlê

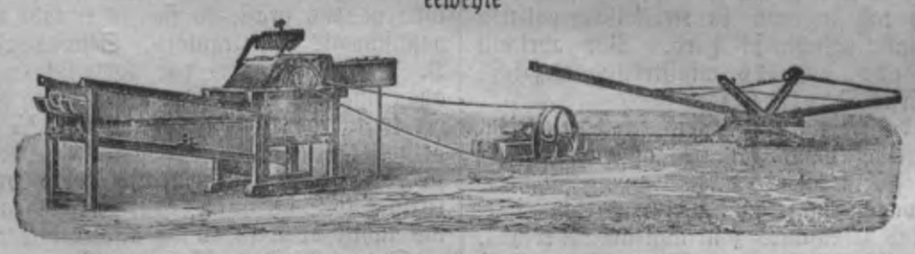

kulamàs maſchinas ar **rokas** un **gehpela dſenamo,** preekſch 2, 4, 6, 8 un wairak ſirgeem ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wiſas maſchinas no **jaunakàs** un **labakàs konſtrukzijas** un iſ **iſmekletà wiſlabakà materiala.**

Wiſs ſem galwoſchanas.

Tahlak: **wiſadu ſortu arkli, ſehklas aparaji, ezeſchas, ſehj-maſchinas, ſeena grahbekli, labibas wehtijamàs maſchinas, ekſelu maſchinas** u. t. t.

Peena ſeparatori.

Lokomobiles un twaika kulmaſchinas

jaunakàs konſtrukzijas

iſ **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 5, 6, 8 un 10 ſirgu ſpehka.

Wehſtulu adreſe: Ed. Zehder — Rigâ.

Akziju ſabeedribas

agrak

Friſter & Rossmann

Wiſulabakàs ſchujmaſchinas
Weegla rihkoſchanàs
Kluſa un ahtra darbiba
Eleganta iſſkata

Jelgawâ par lehtakam zenam dabujamas weenigi pee

J. Jegera,
Leelajâ eelâ № 9, Paſta eelas ſtuhri.

Grahmatu, rakſtamu un **ſihmejamu leetu pahrdotawa.**

Turpat ari pahrdod lehtas burtnizas, 100 par 250 kap.

13%—14% ahrſemes

ſuperfoſfatu

un 75—92% kuhſtoſchas ſkahbes faturoſchas

Tomaſa miltus

ar marku „Albert London" un ar marku * "Swaiginite" *

ſanehma un peedahwà

Wez-Auzes Pahrtik. Beedr. weikals.

Uſtizigs

mahzeklis

war peeteiktees **J. Gotthardа** tabakas weikalâ Jelgawâ, Katolu eelâ № 12.

Jaunkundſes,

kas grib ſchuht mahzitees, war korteli dabut Jelgawâ, Palejas eelâ № 4, pee **Weinberg k.**

Pawiljons

preekſch bilſchu kokeem, ar 2 bilſchu dſimtam, daſcheem tukſcheem bilſchu kokeem, kà ari zitam pee bilſchu audſinaſchanas peederigam leetam pahrdodams pee **A. Torchiani, Jelgawâ.**

Skolneekus un ſkolneezes

uſnem korteli ar jeb beſ koſtes Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 53, bodê, pee

Wilhelmſona.

Kà laiki gruhti kaudis ſauz
Kà ehdeens, dſehreens dahrgs par daudſ;
Waj tirgû, bodê kahju ſper
Tur naudu, ſakot, kaudſem ber.
Bet wiſam tam par ſpihti nu
Es ſcheitan katram ſludinu:
Ka bildes, rahmji ſeltiti —
Pee manis lehti pehrkami;
Un uſdewums, waj leels, waj maſs,
Teek gribti, koſchi iſwests tas —
Mans weikals, luhdſu wehrâ leezi:
Ir Paſta eelâ № peezi!

Aleksanders Daums,
Seltiſchanas, bilſchu un rahmju weikals.

Smehketaju kungeem!

Tà kà Goudron-hilſes naw wairs agrakâ wehrtibâ, tad zehlees praſijums pehz labahm un tomehr lehtam hilſem. Scho robu iſpildit uſnehmuſchahs

Dim-hilſes no

A. N.

Bogdanowa

tabakas fabrikas noliktawas

Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 12.

Minetàs Dim-hilſes ir iſ ſtempeleta frantſchu papira, glikti ſtrahdatas un dabonamas wairak lauku un pilſehtas bodês.

NB. Tàpat ari **iſſtàs Zarskija hilſes** (ar glihtu walſts ehrgli) un **Lichtenſteina Automata-hilſes** ir eewehlamas

Teizami papiroſi:

Elektra 10 gab. 6 kap., Barskija 10 gab. 3 kap. un Troika 20 gab. 5 kap., labakà III. ſortes tabaka „Swesda № 14".

Preſetu ſeenu

peedahwà ar peeſuhtiſchanu **E. Wegners,** Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 74.

Skolneeki

teek peenemti panſijâ **Swehtes eelâ № 27,** preki jaunajai rialſkolai, pee **Zimmermann.**

Wiſlabako lihdſekli pret

melnplaukam

ar pamahzibu (mit Gebrauchsanweiſung) dabonams pee

J. Eckerta, proviſora,
apteeku pretſchu tirgotawa,
Jelgawâ, Katolu eelâ № 13.

Skolneezes

peenem panſijâ Jelgawâ, Paſta eelâ № 35, augſchâ.

Dabujama pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ:

Pamahziſchana,

kà ſlimus mahjas lopus

ahtri un weegli war paſiht un dſeedinat.

No **Jeannot Wagner.**

Ar 4 bildem. (Otra druka.)

Makſà **75** kap.

Дозволено цензурою. Рига, 31-го іюля 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tè klaht 2 peelikumi.)